ТАХАН ТОЛАМАШ ЛАКХАГIА—КХОАНЕ ГАРГАГIА

МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО

Свет

Советски Союза Коммунистически партин Нохч-ГIалгIайн обкома, Нохч-ГIалгIайн АССР Лакхечу Советан Министрийн Советан орган. Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДВИЗ

№ 100 (3052). | ЕРА, 20 август 1964 шу. | Мах. 2 кап.

Сихбенна зиэь оахаш ба Урус-Мартана производственни управлене «Мичурин» яхача совхоза механизатораш. Шерра доаржачча социалистически яхье хьалхе латт къахьегарца белгалбаьнна трактористаш Саåев Хьасани Хаджимурадов Махьмади. 140 — 160 процент кхоачашъю царех хIораме шоай сменни нормаш.

Сурта тIа: (аьрдехьара аьттехьа) трактористаш Саåев М. Хаджимурадови вокарга хьожаш боаж.

Д. Васнайко сурт.

* * *

КПСС Центральни Комитетои СССР Министрий Советои гIорьяьнача производственни хоталоница даькъала йийнар Донецки областерча «Пролетарская-Глубокая» яхача шахтера Карев Николая коммунистически къахьегама комплексни бригада. Июль бетта 31 дийнахьа 3901 метр кIоарга ствол а яьхка бетонаца чIоагIъяьй цо. шахтай стволаш яхара йолча дунен рекордал тIех а йоалаш.

Шахтера Денна дика накъа дахар духьа йолча яхье из толам баккха йиш хилийтар бригада членаш балха гонзал дика йолаш, къахьетами хьинар айдения, йоккха овсарле йолча горнопроходчески техниках кхетамца пайда эцаш хилар бахьан долаш.

Сурта тIа: рекордсмений бригада. Аьрдехьара шоллагIвар — Н. Карев.

С. Гендельмана сурт.

ТАСС фотохроника.

* * *

ЛЕНИНГРАД. ХIара шера химе беркатах дукхагIа пайда эц наха эша товараш деча. ХIанз «Ленсукно» яхача ленинградски фабрике деррига кIадаш штапель, лавсан, капрон тохаш ду. Лакха овсарле йолча оборудованеца IалашЪеш я предприяти. Укхаза оттаяьй хьаьса басар ду аппараташ, ГДР хьаяь «Текстима» яха сновальни машина, керда чIагIашкаш довца кIада ду станокаш.

Сурта тIа: чIагIашкаш доаца кIадаш ду керда станокаш чу йола зал, цу станокашца хьаду синтетика а теха дола кIадаш.

П. Федотова сурт.

ТАСС фотохроника.

Новкъост Н. С. Хрущев Москве юхакхаьчав

Мехка гIолла го бакхха ваха хинна КПСС Центральни Комитета Хьалхара секретарь, СССР-а Министрий Совета Председатель новкъост Н. С. Хрущев 18 августе Москве юхакхаьчав. Н. С. Хрущев хилар Саратовски, Волгоградски, Ростовски областий, Краснодарски края, Къилбаседа-ХIирий АССР-а ахархой болча, Татарей, Башкирей мехкдаьттан химически промышленноста болхлошца, гIишлонхошца, юртабоахама къахьегамхошца вIашагIкхийтта, из хилар Казахстана Целинни лаьтташкеи Киргизеи.

Внуковски аэродроме Н. С. Хрущевна накъа баьхкар новкъостий Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, Д. С. Полянский, В. В. Гришин, Л. Н. Ефремов, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, Л. Ф. Ильичев, А. Н. Шелепин, кхыбораш а.

Н. С. Хрущевна цкъана Москве юхакхаьчав КПСС ЦК секретарь В. Н. Поляков.

(ТАСС).

О. КАГЕРМАНОВА БРИГАДЕ

БIаьсти хьоттам во лаьттабале а, Кагерманова Оалхазара кулгалдеча бригадо толам баьккхаб лакхара хьувкъам болаш ялаташ хьалкхедара лаьцача яхье. Ялаташ чуйица деьнниц, итогаш яьй. 250 гектарах хIаране тIара 25,5 центнер кIа чуйицар. 373 гектарах хIаране тIара 21,2 центнер мукх баьлар. Дика хьийкъаьр горох а, 126 гектарах хIаране тIара чуйицар 25 центнер горох. Лакхара хьувкъам ба на. Цу тайпара толамаш даха бригада низ кхьчаб агротехнико яххача бесса гIулакх а деш, минеральни удобренеш а ехкаш лаьтта хьаьндеш болх бар бахьан долаш.

Ялаташ дика кхедара бIарчча шера къовсам лоаттабе безаш хилар теркал а деш, хIанззехьа хургдолча ялата лард йолла йолеенней бригада коллектив. Сухалбаь дуллаш латт кхашка ширдаьла кхо. ХIанзле а итташ тоннаш моттигера удобрени йиллай кхашка.

Укх гаргарча деношка шекара свекла дIаюргйолча кхашка моттигера удобренеш ехка болалургба уж. Дика тIехье хуа аха долаðалалехьа лаьтта фосфорнии калийнии удобренеш тессаба. Цар лаьрхIад хIара гектара тIа 2 центнер суперфосфати 1,5 центнер калийнии тухи тасса. Цу гIулакха совхозо бригадана автомашин лу.

Моттигера удобренеш кхашка дIаоазача цика болх бу йижараца МатомадовгIар Эли кен Хадиштен.

Ялаташ дика кхедарах боккха толам баьккхача бригада коллектив, иштта доккхий толамаш даха лаьрхIад хьажкIаши шекара свеклаи чуэцача а. 152 гектара тIа дIайийнача свеклане хий техад. Хиш лехкарца цхьана 100 килограмм фосфорнии 100 килограмм калийнии удобренеш тайсай свеклаш дIайийнача кхашка.

Шерагаре - шерага иштта доккхий толамаш а доахаш хьайоагIа О. Кагерманова бригада.

Г. КУЮМДЖИЕВ,

Урус - Мартана производственни управлене «Красноармейский» совхоза мертера агроном.

ШИН СМЕНАХ

КА болча ялатий лакха хьувкъам хьалкхебаьб укх шера Нажай-Юрта района «Дружба» яхача колхозе. Юккъера лаьрхIача хIара гектара тIара 18 центнер кIа чуденад колхозхоша. ХIаьта паччахьалкхенга дожа дезар 200 тонн маре доацача 500 тонн ялат дехкад колхозо. ТIадоагIача шера кхы а дикагIа хьувкъам хьалкхебора лард йоллаш ба хIанз колхозхой.

Цхьанкха а сахьат ха зехьа йоа ца еш шин сменах болх беш ба механизатораш. Пхиъ гусеничин трактор а укхаза гуразье дувча ялаташта лаьрхIа зябь оахаш. Оахам дика дар духьеи къахьегама овсарле лакхъар дульеи тIагIертта къахьегача трактористашта юкъе хьинарца белгалваьнна «ДТ-54» яхача трактораца оахам деш вола Дасаев СаIид-Хьусен. Массаза а тIехкхоачашъю цо дийнахьара нормаш. Йовкъаш ца юташ кIоарга оах лаьтта. Кхай тIа ше массаза воагIа дика болх барах чIоагIа раьза а хиле баркал оал тракториста бригадир волча вов. Висархаджиева.

СаIид-Хьусена санна дика болх беш ба трактористаш М. Мусаев, М. Дешиев, кхыбораш а.

Дика вIашIтIехьдаьккхад колхозе дIаде Iалашдаь дола фу аерттIа цIенделга. ХIанзле а кондицега дIакхоачадаьд 200 тонн совгIа кIе. Укхаза хьинаре къахьег П. Ахматовас, А. Мурадовас, А. Мамаловас, З. Товсултановас. Сменах 12—13 тонн ялат цIенду цар.

И. ПЕТРУХИН

БАЬЦА ДААРАШ КИИЧДАР

Республика колхозашкеи совхозашкеи 1964 шера 15 августа чIакхоачаш (плана проценташца).

Районаш:	
Шелковски	31
Грозненски	26
Сунженски	24
Наьсарен	23
Урус-Мартана	22
Наурски	20
Шаьла	8
г. Грозный	23
Ерригача республике гIолла	24

ТАМАШИЙНА МАШИН БОЛХ БЕ ЙОЛАЛУ

1954 шера 20 августе кепа теха арабаьлар «ГIишлошта эшача сборни аьшкабетонии конструкцей доакъойн производство дегIайоалаяра хьакъехьара» КПСС ЦК-ан СССР Министрий Советен соцам. ХIанз дунен тIа эггара хьалхара моттиг лоац Советски Союзо сборни аьшкабетон хьаяра гIулакхе. Нагахьа санна итт шу хьалхагIа цу тайпара продукци ши миллион кубометрал кIеззига совгIа арахецаш хиннаяле, хIанз из арахец 50 миллион кубометр хIане хецаш аьнна. Лохехьа кепа тохаш йолча корреспонденце тIа оаха дувцаргда шоана прокатни аьшкабетонах дола хIамаш.

ЧуIе цIеноаш саха хьалдарах москвичаш цецбоахаргбац Iа. Йиъ эзарнахьа хьалъеш латтача гIишлой этажаш цхьатарра лакхлуш латт столице. Керда баха нах чухувшаш йолча квартирий цхьай лен - бийсанара «норк» 300-нена тIехьаьнна дукха ха я. Цхьабакъда, хIаранена бIаргагор дезаш цхьа цIа да городе. Укхаза хIанзле эзараш экскурсанташ хиннаб меккарча тайп-тайпарча моттигашкара, кхыча мехкашкара бIаьш делегацеш хиннай. Корпус хьалъеча лаьрххIа дьожаш хиннав вов. Н. С. Хрущев.

Из да дунен тIа эггара хьалха Ольмински проезде хьалдаь, Социалистически Къахьегама Турпала инженера Н. Я. Козлова конструкцех йола прокатни стане кийчдаь нийссаза вIаштIардаь цIа. Сел дукха ха йоацаш кердача корпусе бахé чухайшаб цунна проект оттаяьраш, из хьалдаьраш, цунна доакъош арахецаш хиннараш. Ольмински проездерча бIаргIа санна хозача цIенга хьожачо хаве эггара хьалха бIарг тIаоттараш — уж а квартираш яь панелаш. Прокатни станера арахийцай уж массаза санне электросваркаца вIашагIа ца хотташ, болташца вIашагIхеттаргйолаш. селлара кийса хьаль а йолаш. Машинаш ераша санна, хир даьккхача болташца чIашагIхеттара миллиметрай, кхыметтел цар иттлагIче доакъой а тот лелае йийшр. ЧIоагIа паргIата квартираш я. Газови плиташта меттел электрически яраш а укхаза, дIайкха фачхалий чкъор чудоалла линолеум я, цу тIа а из духьхал цIенъюкъе гIолла Iо ца е юллаш, къайлаьргйолаш хьалххагIе а радиби электричествай проводаш а ехка, пластмассови плитусешца дIачIоагIъь я.

ГIоръаьнна вола изобретатель кхийтар тхох опытни завода цахе. ЦIен баьцарен алаш лелхача моттиге, культе вагIача оператора цхьа распоряжени луш вовллар лекхача дегIахь кIайеенно саг. Йоккхача футболах доаза моттиг миссел шоаза йIаьхача помещене тIолле гобоахаш да цIенга гIоргдола доакъош тIалатта болатах аьча бIаьш пластиникаех латтача конвейера шера лента. Из а из дерригача дунение дIайиза И. Я. Козлова конструкцех хьалъяь стан. ХIаьта болхлой мичаб? Уж бIаргагуш бац. Уж иукъох, боккхача боврамерча аьшкабетона изделей — ак миллион квадратни метр (хIаьта уж нийссаза вIаштIерьяь 15 корпус хул) хIара шера арахеца ше кхоачаш йолча установка тIа болх бераш верригаш а виъ саг маре хиннавцар.

— Вахара юкъе йоалееш путевка кхаьчай укхаза прокатни станага, — яхаш дуца Н. Я. Козлова. — Из хьаьй новкъоста Н. С. Хрущева инициативах. Коллективо доккхал ду укх тIеххьарча пхе шерах цхьаьккха шу Советски правительствана керте латтар тха конструкторски бюро ца воагIаш дIа ца даха хиларах.

Изобретатела дагадоагIа, прокатни станера арадаьннача эггара хьалхарча, дуккха кхачамбоацараш доахкаш долча довкъоех КПСС ЦК Хьалхарча секретара гIишлой индустре кхоане бIаргаяйна хилар. Никита Сергеевича аьлар: «Вай я Уралмашзавод — заводий да. ХIаьта шуи завод — индустриальни гIишлоний дайхе...».

ЧIоагIа безам тIабаха дуна Николай Яковлевича ше духхьашха хьакхеллачох. Станера производства процесс цIаккха ца хадаш еррига а механизированни я. Прокатни стано бетона маркхал кийчбу, изделеш кепа етт, цул тIехьагIа миллиметр сов-эшаш ца хулийташ селлара нийса калибровка ю. Цига йоакхалла хотташ дола чкъор а тIахотт доакъошта. ГIишлош хьалъеш латтача моттиге кхы тоае езаргйоацеш арахец агрегата тIара изделеш. Уж доакъош вIашагIхоттар мара кхы хIама де дезац монтажникий. Вибропрокат йолче хана цIабоача къахьегамах 70 процент гаргга бар заводской цеха кхоач.

Кастта столицерча Комсомольски проспектах хьалъоттаргья кхы цхьаькка а прокатах яь корпус — 16 этаж йолаш. Укхаза хургья дика кийчъяь цаI-шиъ-кхоъ цIа дола 256 квартира. ЦIеношта уттаеш йола панелаш а цу тайпара юкъаргIашца къуаларгья. Чкалова улица тIа прокатах хьалдеш латт 12 этаж йола цIа. Укхаза шоай массадолча хIаманца кийчъяь 320 квартира хургья. Балконаша, лоджиеша, прокатни панелий къегача оагIоша геттара хоза хетийтаргья корпус.

— ЧуIе цIеноаш дуни вай, цхьабенъда, из тха конструкце тайпаех цаI мара дац, — йоах дIано инженера. — МоллагIа костюм хьае йиш йола кIада ткачаша хьадеш санна, тха станаша а хьае еза моллагIа гIирс вIашагIболла йиш хургйола материалаш.

Завода хоа дIаарадовла тхо. Николай Яковлевичо хьахьувкх прокатни станера арадаьлча тайп - тайпара изделеш. Укхаза я города коммуникацешта лаьрхIа коллектораш а, аьшкабетонии еррыкий секцеш, наькъашкеи тротуарашкеи ехка зIилаш, дуккха кхы хIамаш.

Изобретатель дунеаш латташехьа а, тхоашта хьахозаш санна хетар тхона проката котлой балхаш. Хьожаргда вай, масала, трансформаторни электростанцешка. Ах шу совгIа ха йоакхкар цар кирпичикех хьалъеш а вIашагIхетташ а. Прокатни панелех вIашагIъелла а еррига а заводе тоаяь а йола цу тайпара подстанци хIана из хьалйогIаргйолча дIахьу йоккхача шин хIаман хьисапе. Массехк сахьат мара кхы ха езац уж вIашагIйохка.

— Боккъалдар аьлча, — дух тIа воаккх Николай Яковлевича, — моллагIча прокатни стано, чуIеча цIеной доакъош арахецаш ше йоллашехьа а, цу тайпара бIаьш подстанцеш а арахецаргья.

ХIаьта наькъашта йола прокат? Цу тайпара кийчъяьча наькъашка юллача хIаманга бода мах 15 — 20 процент лохагIа ба бутувча бетонага бодачул. Шера цхьан агрегато арахецаргья 70 километр бIаьхен ворхI метр шерен болча шоссейни новкъа яхикал йола зIылаш. Цул совгIа, наькъахошка торо хургья ахкан бетташка меттел, бIарчча шера а наькъаш дехка. ГIум хьаьрдача наькъа тIа стана продукци Iойилла мара езац цар...

Прокатни доехьаш шерра юкъе ахийта йиш а юта хьалъеча гIишлошта, метрополитен иллача хана, транспорте. ХIанз станаш йоххаш латт Мецача ера, Ростов - на - Дону, Куйбышеве. Мецача ара, масала, хьаергья хиш декхача канлашка гIолла ехка зIылаш.

Советски изобретене дерригача дунен тIарча гIишлонхой уйла тIаийр. Н. Я. Козлова стан хьалъе патент деннад 13 мехка. Патент дийхад Англе, Франце, Австрале, Японе.

— Массехк шу даьлча, — йоах изобретатела, — хIара шера промышленностагара эйгa кхоачаргья шоазтхъе итт а кхы дукхагIа а станаш. ТIаккха дIалерхIал оаш: хIара цу тайпарча агрегато шиша цIа дола кхо эзар гаргга квартира хургья шера. Кхы тайпа продукци-м аз юаца а юацаш...

Тамашийна машина болх бе йолалу!

Г. САФРОНОВ,
ТАСС-а корр.

Москва.

ЯХЬА ИТОГАШ

Республика культура учрежденешта предприятешта юкъе шоллагIча квартале лаьца яьржача социалистически яхьа итогаш яьй. Шаьккха а кинофикаце болхлошта юкъе хьалхара моттиг яьккхай «Родина» яхача кинотеатра коллективо. 238600 эзар сага кино а хьекха, 105,8 процент кхоачашъяьй цо ях бетта план. Республика культура болхлой обкома президиумо Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совета чуйоагIача кинофикаце управленен дIа-юха тела ЦIе байрах йитар цу коллективега. Вай республике кинотеатрашта юкъе эггара хьалха коммунистически къахьегама сийлен цIи яккхара яхь дIа а йолаяь хIанз из цIи яккха къахьегаш ба уж.

Кинофикаце управленен культура болхлой профсоюза обкомен дIа-юха тела ЦIе байрах еннай Урус-Мартана районни киносети коллектива. Наха кино хьокхара план 152,1 процент кхоачаш а яь, тIехдика гIулакх ду цар. Вай республике эггара хьалха цига дIадоладеннад кино хьокхара киномеханикаша бригадий лаьцале болх бара гIулакх. Дика дIахьу цига юртбоахама а Iилмаш-популярни а кино хьокхар.

Республика кинопередвижкашта юкъе къаьстта белгалъяха еаш а Грозненски района № 3 йола кинопередвижка. Цига болх беш ба ши саг — киномеханик вов. Гадаев цуи гIонча вов. Джабраилов.

* * *

Дика болх белгал а баьккха акчан премига еннай полиграфически промышленноста предприятешта юкъе лаьттача яхье хьалхаре моттиг яьккхача Сунженски типографе коммунистически къахьегама коллектива. Иштта белгалбаьккхаб города МагIалбика, Урус-Мартана, Шелковской, Наьсарен районий типографеша беш бола болх а.

Н. ПЕТРОВА.

МЕХКА ГIОЛЛА

Э. ТЕЛЬМАНА СИЙНА

МОСКВА, 18 август. (ТАСС корр.) «Эрнст Тельман — немецки халкъа лоргвоаца воI»— иштта цIи йолаш я доазол дехьарча литература Ерригсоюзни паччахьалкхени библиотеке хьайийлла книжно - иллюстративни выставка. ГIоръаьнна вола немецки революционер фашистски валлачана сийна 20 шу дизара хетаде я из.

ГIОРВАЬННА АХАРХО ВОЛЧА

БАРНАУЛ, 17 август. (ТАСС корр.). Алтая сийлен цIи хеза волча ахархочо «Страна Советов» яхача колхоза бригадира Социалистически Къахьегама Турпала А. А. Беккера чIоагIа хьувкъедаьд укх шера ялат. Цун бригадацара механизатораша мукх аьрда баьккхаб. Мукх чIоагIа хьийкъар—гектара тIара 27 центнер ялат даьлар. ХIама ца эшаш гектара тIара 15 пуит кIа доал укхаза.

В. С. ПУСТОВОЙТА БРОНЗА БЮСТ ОТТАЯЬЙ

КРАСНОДАР. (ТАСС). ГIорваьнна волча советски селекционере, Социалистически Къахьегама Шоза Турпал волча, Ленински преме лауреата академика В. С. Пустовойта бронзови бюст оттаярах йола торжественни церемони хилар даьттан эфироданттан культурий Ерригсоюзни Iилма-толлама институте. Гидуаргий керда тайпан хьадаьчоа боккха ловца боакхаш къамаьлаш дир КПСС Краснодарски юрта крайкома хьалхарча секретара Г. И. Воробьева, Социалистически Къахьегама Турпала, Ленински преме лауреата академика П. П. Лукьяненкос, Кубана колхозий, совхозий, промышленни предприятей, Iилма-толлама учреждений валамаша.

Московски «Космодроме»

ВДНХ юхе хьалъеш латт космически арешаш карверзаяра сийна йола монумент. 18 августа хьалъегIай космически ракета тIа йола 100 метр лакха обелиск.

ЧIоагIа урагIъяхай обелиск шовйца йола ииз боа решеткаш вIашайЪювза бовата мушаш доакха йоакха мачташ.

250 тонн совгIа еза йола обелиск мийутаниа шийна лаьча кIийлен тIа отт.

Касталашха оттаде доладертза вай Даьхен сийлахь-боккхача воIа — космонавтика лардаш екхачов Константин Эдуардович Циолковскева даь памятник. Дунен тIа эггара хьалхара Лаьттан искусственни спутник урагIъяхайта 7 шу довлача дийнахьа, 4 октябре, торжественно хьаелларгья монумент.

(ТАСС).

ДАЬХЕН АМБАРАШКА

КПСС Центральни Комитетои СССР-а Министрий Советои дIайха моаршал дахьийтар Узбекистана юрта боахама къахьегамхошка, беррагача къахьегамхошка йоккха къахьегама хетало яккхарах — паччахьалкхенга ялат доака тIайина социалистически деяхараш кхоачашдарах.

Узбекистана боахамашкара Даьхен амбарашка тессад планах 18,3 миллион пуит мара ца йоагIача 36 миллион пуит ялат. Республика ахархоша иштта дукха ялат эггара хьалха кийчдаьа.

Шоай торонашка а хьежа Узбекистана боахамашо лаьрхIад 40 миллион пуитал кIоангагIа доацаш паччахьалкхенга ялат доахн.

ТОАЛУРГЪЯ РОССЕ ГОРОДАШ

МОСКВА. (ТАСС-а корр.) Российски Федераце городаша город тоеш шоллагIча квартале дикагIа балхаш дара тIехьа лаьцача социалистически яхьа итогаш йир РСФСР-а коммунальни боахама Министерства коллегеи коммунальни боахама предприятей болхлой профсоюза ЦК президиумои.

РСФСР-а Министрий Советеи ВЦСПС-ен карара кара тела ЦIе байрах а хIаьта иштта ахчи хьалхара преми а Рязана къахьегамхой депутатий Совета горисполкома ела сонии бьеб. Ахчи шоллагIа преми Воронежски горисполкоман кхоалагIъар — Орджоникидзе Къилбаседа-ХIирий АССР горисполкоман еннай.

Город тоеш дика болх барах белгальъяхий Волгоград, Ярославль, Хабаровск, Краснодар, Владивосток, Кисловодск, Новомосковск (Тульски область), Ковров (Владимирски область) Александровск (Сахалински область) Октябрьское (Башкирски АССР), Шуй (Ивановски область), Гусев (Калининградски область).

Сийлахь-боккхача Октябра 47 шу дизара сийна къахьегама вахте а этта къахьегаш ю Грозненски химически комбината коллектив.

Къастта дика толамаш а доахаш къахьег Румянцева Луиза Ивановнас кулгалдеча № 132 йолча цеха коллективо. Валови продукци арахецара ворхl бетта план 106,8 процент кхочушдийр 20 августе, хlаьта продукцега дlабоала мах лохбара 30 эзар сом ахча кхоьир цар. Семилетка алхагlча шера план хадал хьалха кхочушйра керда декхараш тlеийцар цеха болхлоша. Уж декхараш кхочушдара къахьегlа къахьо-

[illegible] ва воккхагlвола аппаратчик Матвеев Владимир, аппаратчика Любанская Александра, аппаратчик Порублев Иван, кхибераш.

Сурта тlа: смена начальник Румянцева Луиза фильтраш еча балха технологически процессах дуцаш йоаля.

М. Плавов сурт.

ФОТОИНФОРМАЦИ

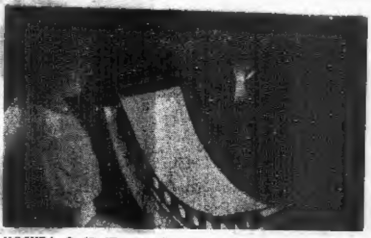

МОСКВА. О. Ю. Шмидта цlерахча СССР lилманий Академе Лаьттах физика Институте керда установка оттаьй массаьарча къахката лелташ тlара сейсмограммаш, фотопленкаш тlайоахаш микрофильмировани ира. «УМСК-1» яхача кердача установках йоалл кхесташ йола объектив а мелла гаьнаш яле а сейсмограммаш кхийола материалаши хаддаьа пленка тlа ухх йиш хулийташ йола электрически привод а йолаш йола оригиналь-ни фотоаппарат.

Сейсмограммашта микрофильмировани еча кердача методо йиш хулийт маьлера материал дикагlа лоаттае, мел эша из дукхагlа е, вай мехкарча а дуьнен дехьарча а кхыча институташцен сейсмически станцешцен сейсмограммаш хlа-юха кхахьийта. Установка комплектана юкъейоагlа сейсмограммашка хьажен царна фотоаппирован са йиш хулийташ йола аппараташ.

Сурта тlа: Института lилмани болхлой Федорова Ирина сейсмограммашта микрофильмировани ира йолча аппарата хьалхаяца.

В. Кошкин сурт.
ТАСС фотохроника.

Челябински металлургически заводе хьалъеш латт ира бола блюминг - автомат «1300». Ударни я ьынна дlахкайкаьй из гlишло, цул коллективо декхар тlаийцад 1964 шера 20 декабрь хьатlакхачале комплекса керттера объекташ хьалъяь еха а оборудовани вlашагlйолла а.

Гlишлош хьалъеча еррагача участникашна шерра иэх ьыржай тlаийца декхараш ханал хьалха кхочушдар дукха.

Сурта тlа: хьалъеш латтача блюминга - автомата комплекс еррига а чулоацаш даьккха сурт.

В. Георгиева сурт.
ТАСС фотохроника.

ГУДЕРМЕСА КХОАНЕНАХ

ГУДЕРМЕСЕ химе гигант — синтетически каучука завод 1965 шера хьалъе йолаелча довзаргдоацаш эргадаргда города Гудермеса шийн куц а. Къилбаседа Кавказа эгтара йоккхагlьарех йола промышленни центр а хиная дlаоттаргья из.

Москве оттаьь йоалаш латт Гудермес эргаяккхара а лекlайоаллара а проект. Массехк шу даьлча Гудермес мишта хургья да безам ба дукхача наьха, къастта Гудермесе бахарий.

Гудермес — химе гиганта город мишта эргаяргья дийцар городской активана проекта кертера архитектор йолча нов. Р. М. Торговкина.

Проекта авторага дукха хаттараш дир, хlаьта цо дика доашхаш жоп делар шийга хаьттачоа.

ЛОКОМОТИВНИ депо, Гудермеса станце, города общественносто белгалдаьккхар депо йилла 50 шу далар.

Цlаккха ца хиначча тайпара дукха нах бар депо клубе. Депо 50 шу дизар даькъела дийцар Гудермесски промышленни парткома секретара заместителa нов. Шанина, зона комсомола комитета секретара заместителa нов. Гандаева, кхычар. Дуккхача шерашка хььынала къахьегарах депо 50 шу дизарца дуазаденна цун дуккхача болхлоште Гудермесски горисполкома, Къилбаседа Кавказа машиннаькъа Управлене, машиннаькъа болхлой профсоюза сийлен грамоташ, деза совгlаташ делар. Царех ба машинисташ Хмыров, Семашко, токарь Иванов, инженер Сало, кхыбараш а.

ДИКАЧА кхоэза вlаштlара даьча цlеношка хьайийлай педагогически училище. 345 саго заявлени еннай цига деша ваха. Царех я Шаьла районерча Автуры яхача юртара Джанаралиева Суна, Кабардино-Балкаре Прохладненски района Приближная яхача станцера Бухтиярова Зина, Ставропольски краера Сливак Люба.

Хlанз училище деша боагlарашкара экзаменаш дlаэцаш латт.

В. ФЕДОРОВ.

ДИКАЧА МЕТОДАШТА

КПСС XXII-ча съезло оттадаьча керттерча декхарех цаl да lилманнен техниканен карагlдаьккхар, прогрессивни технологи, дикагlйола опыт производствана юкъейоалаяр.

Из дика кхета а деш, «Красный молот» завода кулгалхоша партийнни профсоюзни организацешна дика вlаштlехьдаьккхад къахьегама овсарле лакхъяра гlулакх. Укх цхьан шерах ах шерах заводе 1400 сага дикагlа йола опыт lомайир. Иштта болхлоша дикагlе йола опыти шоллагlа професси lомаяро ноккъостал ду къахьегама овсарле лакхъяра. Укх шера 92 болхлочо шоллагlе професси lомаьй.

ДикагlЙола къахьегама опыт балха юкъеяхьарах укх шера 7 бетта соалха цу хана хиначул 6,9 процент лакхъеннай балха овсарле.

Дикагlа йола опыт болхлошта lомаеш ба хьалха латта болхлой. Гидрокопировальни суппорташ карараэярен къахьегама овсарле лакхъярен шоай опыт болхлошта дlайовзийтар механически цеха токараша Беркова, Рубачева, Попова, кхычар. Инженераша Мосарыгина, Косимова, кхычар а кхича станокаш тlа суппорташ оттаеш болх бир. Из опыт ювцаш доккха плакат ерадаьккхар цар.

Ялхлагlча цеха штамповщика Албогачиев Дауда съеминка тlа оатхалаш механически хьатела а товаь яьлча уж араухийта а штамп оттаьй. Из бахьан долаш къахьегама овсарле 10 процент лакхъелар. Дикагlа йола опыт lомаеча школе цо къамаьл даьчул тlехьагlа дукха ха яьлехьа массайолча пресса тlа оттайир из тайпа штамп, хlаьта оатхалаш кийчъяра технологи хийцар.

Дикагlа йолча опыта школаш ю наха болх беча моттиге, станоке.

Лаьрхlа деладу завода парткомон завкомон коллективага дикагlа йола опыт дlайовзийтара гlулакх. Дукха тираж йолча газетага, радио чу гlолла, плакаташ хьалтохарца дlайовзийт из. Цу тайпара дола 80 плакати листовкен арахийнай заводе укх тlехьарча цхьан шерах ах шерах. Царех к лаьла болат доттача цеха коллектива опыт ювца «Къахьегама овсарле лакхъяра тlехьа» яхар а. Из опыт дlайоаржаярах лерттlа я хlара декаде продукци цхьан боарамах арахеца а йолаелар цех.

Технически информаце общественни бюрое lилма-технически обществаца цхьана хан-ханнахьа арадоах «Технически прогресс ара тlехьа», «Техника кердадараш» яха стендаш, кlирагlа цкъа техника кердадараш документальни фильмашца дlахьувкх, лекцеш еш, беседаш ю. Духхьал укх тlехьарча 2 бетта 26 лекци, беседа, семинар хиннай.

Укх хьалхарча ах шера 40-эза нах бахийтаб Москве, Ленинграде, Волгограде, Георгиевске, кхычахьа цигарча предприятешкара кердадар, толашагlдар хьовца, хьаlомаде. Уж цlабаьхкача царга хьадувцийт шоашта бlаргадайнар, завода балха юкъедахьа мегаргдолаш цар хьаlомадар, отчеташ ейт царга производственни совещанешка а болхлой собранешка а.

Хlанз токараша Кузьмина, Гусакова, вежараша Янковгlар, слесараша Ракова, Краснощекова кlира йоагlа заданк 4 дийнахьа кхоачашъе декхар тlаийцад. Цар дlадоладаь гlулакх хьаллаьцар 300 совгlа саго. 200 совгlа саг ва 6 шера план Сийлахь-боккхача Октябра деза ди тlаккхоачаш йистенкка лаьрхlа.

С. ЧУХАРЕНКО,
облсовпрофа производственни балхен алапен отдела заведующи.

КЪАХЬЕГАМА ТОЛАМАШЦА

Барт тайка цхьа дезал санна хьинаре къахьегаш я Грозненски крекинг-завода Тарасов Леонида кулгалду № 21-I йолча установка коллектив.

«Грознефтехимстрой» треста 9-ча гlишлой-монтажни управлене коллектива болам хьал а лаьца Сийлахь-йоккхача Октябрьски революце 47 шу дузача денга сийленца накъа бахера керда социалистически декхараш тlеийцад цар. Итт бетта план 28 октябре кхоачашъе лерхl цар, хlаьта 4 рационализаторски предложени балха юкъе йоалае, цул совгlа йоаеш йола электроэнерги 2,5 процент кlезигье, 0,3 процент кхое.

Хьайкашка латта декхараш толамца кхоачашдеш къастта дика къахьег воккхагlа волча оператора Клименко Леонида, операторашa ил. Атапина, Погорелова, оператора гlоача Агиев Шамсудина, кхычар.

М. СОСБИКОВ.

КХОАНЕ ГАРГАКХУВЛАРАШ

БУРУВ ДЕТТА МАСТЕР ИХАЕВ

АВГУСТА lуйре. lаламо хоздаь довкъаши шаьра аренаши сийрдайоахаш, шийн дошо зlанараш йоаржаь Кавказа лоамашта тlехьашкара хьагучабаьнна айлуш боагlаьо дошо малх. Ахкан lуйранна хьекхача цlенача фево шийна низ телаш санна скорость лакхъеш йодар цхьацайолча моттиге голаш етташ бодача новкъа тха машин. Цу ханна, ладийгlача хьахоз бийсанарча набарах сомадаьнначаа оалхазараша доаха иллеш. Машаререча шоай оазашца вкаю цар хоза lуйре. Массехк минуте яхы никъ бича хьалхашка хьаотт тхона буровой вышка а. Бурув деттарий культ-будка чу тхо дlакхудаьлча керда газет хьалхашка даьна цхьоалагlа смена дlаэца баьхкача новкъосташца беседа еш вагlар хаина кийсенка волча сага буровой мастер.

«Правда» яха газет да тахан оаха дешар-м, аьлар цо. Зе деш йола продукци арахецаш цхьаккха предприяти хулийтаргйоацаш хlара цехе, хlара участке рентабельни производство хилийтара ира къовсам лоаттабоа тlахьехаш хьалха латтача Москверча ихийтта предприяте коллективаша даь кхайкарал да тахан оаха дешар. Боккха лоерхlам бола патриотически болам ба из вай Даьхен столице хlабоаьабаьр.

Боккхача безамца ладувгlаш бар буровикаш а шоай кулгалхочо дувцачуга. Бурув деттарий lуйрийнера беседа чакхйоал. Кердача смена болх дlаболабаьнчул тlехьагlа, — хlанз кийча ва-кх со шун гlулакхага хьажа,—аьле тхона къамаьл доладу новкъоста Ихаева.

—Тха бригадера дикагlа болх бераш бувцар дезаш хургда шо? — йоах мастера.

— Бакъахьа-м царех дийцача а хургда, lалви, хlаьта а lа хьабенача къахьегама наькъах дувцар а ловра тхона—оаха аьлча цхьан юкъа йист ца хулача уйлашка вахар из. Шерача белажаша, ахкан маьлхо хьатара ерзаьнча юхьо, сабаре цо деча къамаьло хьагойтар къахьегам дукха безаш, цунна шийн ираз корадаь сег ва хилар.

—Тхьаь шийтта шу хьалхадар из.—«Октябрьнефта» управлене балха вода тхьаь шиъ шу даьнна вола нохчий зlамига саг—lалви. Хьалха мехк-лаьтта доаккхача болх банза волча къонача сага, цига дерриге а керда дар.

Вlаштlехьаргдий-теш укх воалханерча механизмашца болх бе лхаш хелла уйлаш йора къоначa мехкдаьттахочо. Бакъда, моллагlа хlама сиха доаза гlерташ, хlамах бlу ца къожабеш хиларо гlо дир lалвена бурув тохара говзал караерзае. Кердача новкъоста гlо деш яр еррига коллектив а. Из цига балха ваха дукха ха яьлле деша вохийт курсе. Дика дешаш йистейоаккх хьаь бетта бурильщика говзал lомаяра курс. Тlаккха-м аттагlа дар болх бе. Цунах а кхоачам ца беш вола lалви юха а деша вода ях бетта йолча курсе.

Сийлахь-боккха Дай-мехка гlом лаьттача шерашка Грозверча ФЗО школе къона говзанчаш кийчбеча мастеролла болх беш хул новкъост Ихаев. Шийн еррига говзал, кхетам хургболча говзанчашта дlателаш болх бора цо. Укхаза чlоагlа эшар lалве болх. Хlаьта а бурув тохача ваха лайр цунча.

—1945 шера денз 1957 шерага кхаччалца Къулбехьарча Казахстански облaсте «Средазуглегеология» яхача треста Ленгерски геолого-разведочни парте болх беш хиннав Ихаев. 12 шу — изэал йолча хана цига болх беш итташ эзараш метр бурув техад цо кулгалдеча бригадо. Цунна тешал ду lалвегарча Сийлен грамоташа, цига тийначик ахчан совгlаташа. Шоазза халкъа боахама карагlдаьннарий Еррисоюзни выставке ваха хиннав из. Дукхьал ше болх баьча тресте вайза ца lеш, мехка гlоила дlайовз Ихаева цlи. 1955 шера Москверча технически информацей Центральни институто арахийцача брошюра тlа кулгалхочар: «Дикагlа болча новаторий мугlаращца ва «Средазуглегеология» яхача треста воккхагlа вола буровой мастер Ихаев lалви. Йоккха балха опыти лакхара кхетами болча мастера Ихаева кулгалду бригада, къахьегама дисциплина дика йолаши хьалхашка латта декхараш толамца кхоачашдеши я».

Дог гlоздоаккхаш тешал да из.

1957 шера «Грознефтеразведка» треста геологоразведочни конторе балха вода Ихаев. Хlанз цо кулгалдер керда вlашагlьелла бригада яле а, дуккхача шерашка lомаьча опыто гlо ду сиха болх дlабахьа. Скважинашта структурни бурув тохача цхьана болх беча новкъосташта дlахьех цо шийн опыт. Вlашагlъелла дукха ха яьлале хьалхашка латта декхараш сийленца кхоачашду къоначa коллективо а. Хьалхарча шера план итт бетта кхоачашъе вlаштlехьдоал. Хьинар долча мастера кулгалдеча кердача коллективо баьккха хьалхара толам бар из. Цул тlехьагlа кхи а совдуй дар толамаш.

Геологоразведочни контора разведчикашта юкъе эгтара хьалха коммунистически къахьегама бригада яла сийлен цlи яккхара къовсам лоаттабе йолаеннарех я из бригада. Хlаьта цо из сий дола цlи а яьккхай.

—Дьулагlа шу ду Ихаева тхона болх бу,—йоах Гудермесерча геологоразведочни парте начальника Роговский Петр Владимировича. Дика новкъост, хьинар дола мастер ше хилар хьагойтад цо. Цхьан скважина бурув теха йисте йоаллаше а нийча хул цун бригада кердача скважина бурув тоха. Цхьаккха минут ха эехьа йойтац. Хlаьта мастер ше-м массаза бригадаца ва. Ер де, аьле дlаводац. Нийса лоаттабу тlехьожам. Къастта дика къахьег цун бригада укх шера. Пхьалагlа скважин я хlанз цар бурув тохаш. Шера план 5200 метр яле 4400 метр бурув техад цар август бетта пхийтталагlча денга кхоачаш. Хlаьта ворхl бетта бурув тохарга дlабоша мах лохбаьб 11 процент. Бетта станоко бурув тохара скорость 632 метр ч. Цу коллективенна бурильщика Н. Замкина, И. Легкодымова, lалве воlа Ихаев Хьамиха кулгалдеча сменеша лакхара тьоккхамаш гойташ бу болх. Цар къовсам лоаттабу шера план тlехкхоачашъярца Октябра 47 шу дизара цlей деаде.

Ворхl шу. Цхьабакъда, тхьаь пхиъ километр гаргга лаьттах тlоаниаш тедаш, разведочни бурув тохаш кийнбаьб Ихаев lалве кулгалдеча бригадо. Боккха толам ба из. Массаза а сий ду къахьегарий вай мехка. 1962 шера мехка дикагlа болча мехкдаьттахошца правительственни совгlат—Къахьегама Цlеча Байрака ордена еллай Ихаевна а.

Ю. КУРСКИЕВ.

ХЬИНАР СОВДОАХ

Грозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача завода установкашта юкъе дика хьахьегаш я Хаджиев Сулима кулгалду № 8 йолча установка коллектив. Валови продукци дарахе густе кхоачашъьяй цо. Арахецача продукцега дlабода мах лохбарах 12 эзар сом.

Октябрьски революце 47 шу дузача денна накъа бахара керда социалистически декхараш тlаийцад технологаша. Цхьайтта бетта план ворхlлагlча ноябре кхоачаш а яь, планал совгlа 30 эзар тонн мехкдаьтта продукташ арахеца, цхьа эзар тонн lы, 35 процент реагенташ кхое, кхьдараш де лаьрхlад.

Белгалбаьнна дика болх бу операторашa Золотарев Геннадие, Ноздренко Ивана, оператора гlоача Шевченко Надежда, иштта кхыбараш.

Ч. САМИЕВ.

ДЕКХАРАШ ТlЕХКХОАЧАШДАЬД

Грозненски химически комбината коллективо итташ эзараш тоннаш планал совгlа ара а хецаш 27-ча июле кхоачашъьяй ворхl бетта валови продукци арахецара план.

Керда мощностеш караерзаяра Невинномысски химически комбината коллектива тlахьехам хьал а лоацаш доккхий декхараш тlаийцад комбината технологаша. Уж декхараш ханал хьалха кхоачаш а деш кхо бутт гаргга хана синтетически спирт доаккха шоллагlа аргlа болх бе йолаелийтар цар. «Грозхимнефтестрой» треста СМУ-9 гlишлонхоша дlадоладаь гlулакх хьал а лоацаш укх деношка керда декхараш тlаийцад комбината коллективо.

Тlаийца социалистически декхараш кхоачашдара цехашта юкъе ьаржача яхье хьалхара моттиг ьаьккхар нов. Качанов керте латтача № 110 йолча цехо. Июль бетта план ханал хьалха кхоачаш а я Даьхенна итташ эзараш сом пайда барах комбината профсоюза комитетеи администрацеи карара кара тела Цlе байракхи ахчан совгlати делар цунна.

Хlанз цlей сийна тlаийцача социалистически декхарий еррига пункташ а тlехкъа кхоачашъяь цо июль бетта.

Хlаьта укх август бетта геттара шерлуш латт социалистически яхь. Дентара денга толашагlа дlа комбината цехашка, сменашка карагlдувла гlулакхаш. Дlадахача 15 дийнахьа планал совгlа 10 процент гаргга продукци арахийнай комбината коллективо.

Октябра цlей сийна ьаржача иэха юкъе ер дикагlа болх беш я ьынна смена къовстае хала да нов. Дронкина кулгалдеча № 32-91 йолча цехора а. Июль бетта план 115 процент кхоачашъьяча цу цеха технологаша укх деношка кхы а 3 процент гаргга лакхъяьй шоай къахьегама овсарле.

Цехе чlоагlа лоерхlаш я КПСС члена нов. Мухаc, ин. Цапкова, Яблокова кулгалду коммунистически къахьегама сменаш. Технологически режим нийса лелае, шоай дош тlехкхоачашде вlаштlехьдоаь цар.

М. ТУМГАЕВ.

СТОЛОВЕНА—БАЬЦА ДААРАШ

«Ермоловский» оалхазарий совхоза ков уй Грозненски района номер 1 йола столови. Совхоза къахьегамхошта дика, чам болаш, даргlа даа хlама кийчае. кхыдола хьашташ lалашде йиллай из.

Эгтара хьалха столове дlачуваьлча цо шийн декхар дизза кхоачашду аьнна хеталу. Хьалтеха йоалаьча меню тlа тайп-тайпара дукха даа хlамаш да яздаь. Ала деза, дулха даар кийчдара столове болхлоша дика тоеко еш хилар. Цу гlулакха царна новкъостал ду «Ермоловский» совхозо. Даим столовена дулх, коаргол, кабуц, фуаш, хулийт цо. Хlаьта цу продуктех столове ука нах раьза хургболаш даа хlама кийчду шеф-повара Доева Лидияс, кхыча болхлоша.

Цхьабакъда, цунах кхоачамбе йиш яц. Къастта хlана эш баьца даараш сомаши. Цахаддаш уж хилийта декхарийла я нах беш йола организаци.

Цхьабакъда, из шийн декхар лоархlаш вац цу столове заведующи Бурсагов Имран. Дукха ха я вай республике баьца даари соми хьабаьнна. Хlаьта а «Ермоловский» совхозерча столове тахханалца цаl килограмм баьца дааре соми, царех кийчдаь хlамеш хиннадац.

— Тхона ноапукташ йедача совхозо дlаец, хlаьта райпое вlаккха дехна е вац баьца даараш, йоах нов. Бурсагова. Уж хилийтара Бурсагова ше даь е хlама вац.

Общественни питане юкъе хила йиш йоаца кхоачамбоацараш да «Ермоловский» совхозерча столовера дараш. Уж сихагlа дlа а даьха столове хlама дуача нахьа хьашташ доаттlеча бесса кхоачашде деза столове заведующе нов. Бурсагови, Грозненски райпо председателa нов. Эжаева.

М. ЗАКРИЕВ.

САКЪЕРДАМЕ САЛАlАР

Дукха ха йоацаш Инаркъерча клубе дукха нах гулбеннабар. Наьсарен культура цlен агитбригада еннар укхаза къахьегамхошта концерт этаде. Концерт доладалалехьа къахьегамхошта лекци йийшар Наьсарен юрта парткома идеологически отдела заведующе заместителa нов. Коломиева.

Цул тlехьагlа дlадоладелар концерт. Боккхача безамца тlаийцар къахьегамхоша Чальсагов Бекьханем, Халухоев Русланем даь «Шийн доттогlчун» халхар. Дика говзал хьахьекхар «Кагирхой халхар» дахча Мельникова Аллас, Щербина Валентинас.

Художественни кулгалхочо Жигулин Николая кхийраш меларашта, балхах лекхъадаш, та критика еш, кьаа частушкаш «lоагlа [illegible]» къахьегамхошта. Ше говза бакхдара хилар хьахьекхар цо нохч-гlалгlай халкъа эшараш локхача хана а.

Концерт чакхдоаллашехьа ВЛКСМ Наьсарен юрта комитета секретара заместитела Костоева Раьхьанта районе а «Ингушский» совхозе а балхахьале мелайраш а дувцаш «къахьегама листок» арайийцар.

М. КОРТОЕВ,
Наьсарен юрта партиона инспектор - парторганизатор.

СОВЕТСКИ ПРАВИТЕЛЬСТВА ЗАЯВЛЕНИ

Кхыча мехкий герзашцара низаш Кипра территоре чудаькара юкъарчал доацаш кхерам хиларна дуккаденна президента Макариоса Советски правительствагара дийхад Кипра Республика суверенитета лоlами дорабара тlема новкъостал делга.

Машар чlоагlбара хьаштий йоакхо еш йола Советски правительство цlаккха хуцш не луш хьалдоацаш хиннай маьрша къахьегаран шоай бlарча цхьа иаччахьалкхе чlоагlъярах йола беррига киприотий—греки а турки а — боккъо лорача Кипра Республика нийсхон гlулакх. Вай, цкъа санна дуккхаза а хlаьхад, моллагlча тайпара гlийрта а герза низаца эрахьара юкъе гlертера наьхаца Кипра чухьара проблемаш къестае гlертаро Киправа а Кипрана гонахьара а хьал дlеэхоахаьарга мара, цхьанна а кхыча хlаманга кхоачае йиш ца хилар.

Советски Союзо дlааьлай, герзаца Кипрех латаро хьалхьоаде тарлуча кхерамерча гlулакхашта къахкара бехкохьаж тlабожаш хиларах. Советски правительства дlахайкадаь, нагахьа санна Кипра Республикана духьала агресси йолайойя Советски Союз бала боацаш lергьиц Советски Союза къулбехьарча довзоншта юхте гlатта а вай мехка кхерамаленах, хlаьта иштта вайца доттагlлаи цхьоагlон йолча паччахьалкхений кхерамаленах а тоссадала а тарлуча довна хьинхьехьа, аьнна.

Советски Союз лаьрхха хьожаш хиннай, хlана а я Кипра районера событеш детlаахерга. Советски правительствана керте латтача Н. С. Хрущева 9 августе доаггlаш долча мехкий, цу даьхье Турце а, правительстваш тlахьийхар сатохаш хилара, Кипра Республика лоlамни территориальни бlарчален тешшаме сий деш хилара.

Укх тlеххьарча деношка кlезиг-дукха кlаьдденнад Кипре хьал. Кипра Республикана духьалара тlом сацийтаб. Цхьабакъда, гlулакхйошка хьежача, Киправа гонахьара хьал хьалхагlа а санна кхохкадала тарлуш да.

Советски Союзо дlахо а шийн низ кхоачар дергда, гречески санна, иштта турецки а общинай хьашташа, кипрски проблема Кипра Республика лоlами территориальни бlарчален меттахьа доаттадара хьаштаца тарлургйолча тайпара, машарца къоастаяра. Цхьабакъда, нагахьа санна событеш дегlаухилга кхыча оагlорахьа хасте, нагахьа санна хьал дlахо а кхохкадала а доладойя, гlулакх Кипра Республика территоре чуlортача хlа а кхоаче, тlаккха Советски Союз хостара хаттаргьяц.

Кипра правительства а президента Макариоса ше а даьча дехара жоп луш, Советски правительства дlахайкаду, нагахьа санна Республика территорена кхыча мехкий герзашцара низаш чудоагlе тlаккха Советски Союзо Кипра Республика паргlатон лоlами кхыча мехкий интервенцех дорабара ше цунна новкъостал дергхилар а цу дешах хlанз переговораш йолае кийча хилар а.

ХЬАЙБАШТА ШОРТТА ДОАКЪАР—ДУКХАГIА ШУРА!

Балхах дог лазац

ШЕРРА-шера кIезигагIа йоакх шура Шелковски производственни управлене «Коминтерн» ахача колхоза шурий-товарни ферме. ДIаладахача шера юкъера лаьрхIана хIара кхоабача Iаттагара 2024 килограмм яьккха иле укх шера дIабехача ворхI бетта 1068 килограмм мара яьккхаяц укхаза шура. Кхоачашъяьнаш пачхьалкхенга шура йоккхаре ва шера план.

Фу бахьан долаш да из? Из дашха вIашагIкхийтар укх леношка ферма доярками бежа Iуйн, специалисташи кулгалхойн. Дукхе къаналаш дир цар, гучалаьхар кхоачамбоалараш. Хьайбаш дикагIа кхаба деза, дикагIа гIулакх лоаттаде деза царна, аьлар доьркаша ин. Третьяка, Авиловас, Маныччевас, кхычар. Из могадир берригеша а. Во кхоабача хана белгтала кIезигъю хьайбаша шура. Масала, аьхки даьгIенашка доажадеш хола доахан баьццаш йиз ааьцача моттигера кхычахьа дIа а ца дугаш дита шиъ-кхо ди далалехьа 1450—1590 килограммагара 1160 килограммаге кхоачеш лохъелар № 1 йолча шурий-товарни ферме хьайоаккха шура.

Июль бетта юкъе дикка лохъелар цхьоалагIчеи шоалагIчеи шурий-товарни фермашка хьайоаккха шура. Хьайбаш доажале дIалехкача даьгIе, нашкара баьцаш кхоачаьлларах хилар из. ХIаьта июль бутт чакхбоалача хана мара тIакхета йолаяйзар шура. Кердача даьгIенашка доажадеш дар доахан цу деношке. Юкъера лаьрхIача июль бетта, воча даьгIенашка доажадарах, 9—10 эзар килограмм шура йисар фермашка хье ца йоаккхаш. Геттера доккха де да из. Цудухьа из на дилийтаре дерригаде йиш яр де деза ферма коллективо.

Цхьабакъда, ферман заведующешта кIоартта уйла тIаяхийта лац шоай болх дерттIа тоабара. Цхьайца бахьанаш доахаш бехка кIаллахбоала гIерт уж. «ДаьгIенаш кIезига я, цудухьа тоьац доакъар, цудухьа лохлу шура. Йоах цар, керда даьгIенаш ца хуле тха хIама де йиш яц».

Йолаш йолча торонех бизза майда эшаш хилча дукхагIа яккха йиш яр шура. Масала, хьалха латтача боахамашка цхьатарра йолча массехк майдакиа екъ ерригa даьгIе. Цхьан майда тIара буц кхоачаелча вокха майдан тIа а дугаш аргIагIа доажаду доахан. Магахьа санна цу тайпара майда йхиъ хуле хьалхагIа хьайбаш дажаш хиннача майдан тIе уж тIалакхалехьа тоьаd ха юкъейол, цу юкъа дикка дегIайоагIа баьцаш. Цу гIулакхо торо хулийт масса хана доакъарца хьайбаш Iалашде.

Хьайбаш во кхабарах лохлуш латт хьайоаккхача шурий хьоанал а, шурий хьоанал лохилярах дукхьал июль беттe пачхьалкхенна дIаенна шура 1850 килограмм кIезигагIа лаьрхIай.

Дукха дуц укхаза ферма лелаеш доле колхозхой шоай доахан дIедоахилга. Цхьабакъда, уж дIадахара ферма заведующи волча нов. Медведева хIанзалца даь хIама дац. Цу гIулакхо геттара гIо ду аккъарча руэкъах кхеттара тIера барашта. Шоай доахангара яьккхача шурийца колхоза шура а чуккхалье тарлу цар. ХIаьта гуча а дийнед ферме цу тайпара хIамаш.

Тесса лелабу шоай болх ветлораша ин. Леонтьева, Шаповалова, Сайко. Шай ханнахьа профилактически мероприятеш чакх ца ихар, лазараш ца хьайтара уколаш цIй яр беьан делаш дукхьал июле 24 фежаи делар ферме.

Геттара во латт фермашка массово-политически болх. Дез распорядок, шура яккхара график яц укхаза, цхьанкхьа гуш дац доярка кхоачамде тIайийца социалистически векха раш. Арадувлаи пейгазет, къахьегама листонаш. ЦIаккха хоастабац укхаза дикагIа боле доярками, боагIача тайпара критика йиш межьачарна, шоай декхараш кхоачаш ца дечарна. Дика лелаяй укхe а.

Газеташ, журналаш дец фермерча цIеча уголоке, кIура а лета бIеха да йуй пейиш. Цхьаккха а порядок яц цу чу.

Колхоза руэкъа лорадац цхьабоалча доярками. Масала, массехк ди хьалха вора бIаргаш лохакеш доаяка берана бIаргатулише хIама ца балаш баьгIер доярканаш ин. Мамбетова Алиева.

Шура дукхагIа яккхара шай торонаш я колхоза фермашка. Шерра социалистически яхь йоаржае еза доьркашта юкъе, тIайийна декхараш кхоачамдара уж ворцагIбаха беза. ДIадаха деза гучаяатта кхоачамбоацараш.

В. СТЕПАНОВ,
инспектор-парторганизатор.

ДIАДАХА КХОАЧАМБОАЦАРАШ

ГРОЗНЕНСКИ производственни управлене вола хазараш лелаедеча «Ермоловский» совхозера хьайбаш лелалераш дикка тIехьабисаб шура яккхаре пачхьалкхенна дIаллареи гIулакха, гаьна ба уж планоши задзнеш кхоачашъянь боала. Масала кхоабача цхьан Iатта лоархIаш июль бетта шоалагIча отделене шурий-товарни ферме яьккха шура 254 килограмм мара яцар. план 284 килограмм йолча метте. ХIаьта цу юкъа ерригa яьккха шура 78,14 тонн хила езача метте 69,92 тонн мара яц. Цхьабакъда, нагахьа санна боакаш шура яккхара гIулакха тIехьабусаш бале а, шурий товарность лакх а яь, цу тайпара пачхьалкхенна из продукт дукхагIа дIалла йиш яр. Цхьабакъда, цул вошко укхаза яьа. Шурий товарность массаза а 72 процент хул совхозе. Укхаза цIенача шурийна меттел цхьадолча Iаьсашта искусственни шура теллаеньа а, шурий товарность геттара лоха а. Цун керттера бахьан да учета отчетности лерттIа ца хилар. Ерригa хьаьккхача шурех массехк бIаь килограмм хIара дениа Iаьсий кхоабаранта тел Iаьсашта хаувакха. Цхьабакъда, цунна аьлен цхьаккха документ дац.

Укх тIеххьарча хана кхы а дукхагIа кIезигьеннай совхозе йоаккха шура. Из ишта кийслендай доахан хана даьгIенаш укхаза вочара харжар бахьан долаш. Масала, доахан мардача даьгIенашка дIадигача 2—3 дийнахь шура тIаьттаяу. ХIаьта цул тIехьагIа дейз юха а эшалла йолалу. Юха а даьгIенаш хувца езаш хул доахан доажадераш. ХIаьта цу гIулакха массехк ди эш. Цу хана доахан йоаккх хул, кийлу, цудухьа цар продуктивность лох а лу. Масала, укх тIеххьарча хана шоалагIча шурий-товарни ферме деннеи бийсанеи йоаккхаш йола шура 200 килограмм совгIа кIезигъеннай. Цунга хьежжа кIезигьенная пачхьалкхенна дIотелаш йола шура а.

Цун керттера бахьан да хьайбашта телача доакъарий рацион йийса ца делаяр. ДукхагIча хана цхьан тайпара хул укхаза доакъарш. Дукха хана деиз мошка хьажкIаш мара ца юаш хьалхагIа детта доахан, кIаьта барам вIалла телаш а бац.

Доакъарий рацион юкъе тоьал белокаш йоахке доакъарш хилийтар духьа йоккха моттиг дIалоацаш горох дIайийнзир совхозе бIаьстан юкъе. Геттара дика дегIайоагIаш яр из культура. Цхьабахьда, зулам дераша лоаттабу къонсаш геттара во вIашагIбеллабар укхаза, хIаьта из бахьан долаш дIайийна горох я а яйра. Белокаш йоахке доакъарш ца тоъарах 3,4—3,5 процент мара хилац шурий хьоанал, базисни хьоанал 3,7 хила езача метте.

Цул совгIа, дукха доярках ба доахан деттара бокъонаш кхоачаш ца еш. Доахана шамараш хьеш, цIенъяь шамарашкара шура Iейоаккхаш ца хилар бахьан долаш эттара хьаьнагIа йола шура юкъе. Цу тIа а, механически детта лаьрхIа дукха доахан за хIара доаркага. Цхьабакъда, дIаюха ицхухьаш а цхьан метте доаттеш а йола доахан механически детта установкаш болх беш яц. ХIаьта хьайбаш лелалераша шоай болх кулгала бу.

Во вIаштIехьбаьккхаб совхозе хьайбаш лелалераштa юкъе дикагIа йола опыт йоаржаяра болх. ХIаьта хьалха латтараш совхозе болаш ба, Масала шоллагIча отделенерча доярка Мулдаева Хамас ше лелаечa доахах хIара Iаттагара 1357 килограмм йоаккхаш шура яьккхай, хIаьта из фермерча доаркашта юкъе эттара дикагIа лоархIаш а я. Иле а цул опыт ххыча доаркашта юкъе дIайоаржаяц. Хан, кеннахьа итоге яц яьккхача шурий. Цу коллектива хIамашна хьахьокх укхаза социалистически яхь теркалъеш ца хилар.

Iай хьайбаш чуноахлаердолa моттигаш кийчъяра а сухалбан совхозе. Цу вай кийчача шоллагIча отделене тоаданза даргалаш дэи кхий чура яйнаш, тIо чутехa хьал а диза, асфальт йилла шаьрде деза цу чура кIовгаш, Iобежа балла боалла пен юка къайотта а кораштa кьигаш тоха а деза. Цхьабакъда, царех цхьаккха хIама укхаза деш дац. Цхьаькха кхий чу ялат латт. Нагахьа санна соахка мо кombрь бетта мара из цу чура дIа ца хьойя цунна ремонт ярга дог лаза а дезаш.

О. КОДЗОЕВ.

ЙИШ ЯЦ ХА ТИЛИЙТА

Iэна замалахь хьайбашта шортта доакъар Iалашдара къахьегаш ба тха производственни управлене хьайбаш лелалераш.

Дерригача боахамашка Iалашдеш латт хIанз гIожа доакъари силоси. Цхьабакъда, шорта лел аз болх. Iалашде дезачох ах доакъар Iалашдаь а дьвнназаш управлене боахамаш 10-ча августaгара кхачналла. Къаьстта тIехьайнсай «Надтеречный» яха совхоз, доакъар Iалашдара йоккхий торонаш яле а.

Пайда эшаш совхозе «Терский» дукъа боса-оагIонашка тIаьнначa тейн-тайпарча баьций понех. Iалашъе езачох 45 процент мара йол хьеккаш совхозе. ХIаьта цунах дукхагIа яр Iалашъяьй нов. Таймасханова кулгаллеча цхьоалагIча отделене болхлоша. Ледара лел совхозе силос йоллалтеш чах аргIаш делгеш.

Таханарча ден геттара кIезига Iалашдаьд доакъар «Россия» яхача колхозе. Йалх эзар тонн йол Iалашъе езача Iалашъяьб ит 1445 тонн мара.

Кхы а вотIа вIаштIехьбаьккхад доакъар Iалашдейга «ЦIе байракх» яхача колхозе. Хьекхачул тIехьагIа хьал ца эшаш дукха ха йоаккхаш уллийт укхаза йол. Из бахьан холаш Iалашъяьча 1557 тонн хьалах 50 процент дикка дIайийкай. Колхоза шоалагIча бригаде ши кIира доаккхаш хала ца эшаш талхаш улл 400 гектара тIа хьекха баьцаш. Кхы ха ца йоаеш аргIаш де деза царех.

Кхыча тайпара латт гIулакх «Терский» яхача совхозе. Ханнахьа аргIаш а даь дIаеттаьй укхаза хьекха ерригa а йол. Цудухьа шортта я цунца метаднаши къайоле дегIах дIаллаш йола хIамаш. ЙоагIа йоакхо за укхаза хьакхарчашта доаханга шортта силос Iалашъяра а. Хьакхари арлахк къаьста а долаш чуж хьажкIаш. Концентрированни кормашна а йолаш хул цу тайпара силос. Хьакхарчашта Iана замалахь телача доакъарна 30 процент хила йиш я ца.

Моша хьажкIаш а йолаш долча сийнача гIадах йолалча силосах 18 процентага къачадил бетта бобош ча техача дикагIа хул.

Дерригача боахамашка я силосаца карбамид дIаьеш йола агрегаташ. Цхьабакъда, «Россия» яхача колхозе мара найда эшац царех.

ХIанзачул тIехьагIа шортта

В. КУЦ,
Наурски производственни управлени кертера зоотехник.

РЕМОНТ ЯРГА ХЬЕЖАШ...

СИХХА хьатIайоагIаш латт хьажкIаши шекара свекланш чуэца еза ха. Совхознйн колхозий кулгалхой декхарийла ба уж культураш чуэцаргйола техника лерттIа кийчъе. ХIана аьлча, цунга хьежжа мара дIадоладе йиш яц балкаш.

ХIаьта ишта латт техника кийчъелга «Джалкен» «Шалинский» совхозашка? Из хар духьа цу боахамий тракторно-полеводчески бригадашка даха лайр тхона.

Геттара дика тоаьй техника цIи хезача хьажкIаш лелерхочо М. Джамалаева кулгалдеча «Джалка» совхоза цхьоалагIча отделене механизатораша. ХьажкIаш чуэцаш йола ворхI, шекара свекла чуэцаш йола кхо комбайн латт укхаза тоа а яь хIанз укх сахьате а балха эргала кийча йолаш.

ХIара механизаторо ше йир ремонт ший комбайна, — йоах механизатора нов. Магомадова, комбайнаш кийча иле а сатийна вац нов. Джамалаев. Тоъаш яц хьажкIаш дIакхуьаш йола тракторни тележкаш. «ХIаьта бригаде йолчарех ерригa а тележкаш иш болх бе йиш йолаш, чархаш йоаяш латт уж», — йоах бригадира. Гуш да из цу гIулакха чIоагIа сагота хилар. Бокъонца дог лазаш ва из хаинахьа а вIалла йоа ца еш а хьажкIаш чуэцара эшаргa ерригa а кийча яра. ХIаьта вIалла шекo яц бригадо лоацача хана хьажкIаши шекара свекланш чуэцаргхиларах.

Иштта латташ гIулакхаш «Шалинский» совхоза нов. Киндарова кулгалдеча кхоалагIча бригаде. ХьажкIаши шекара свекланш чуэцаш йола цхьаккха а комбайн тоаьяц механизатораша. Хьатувчох цхьанкха а вац укхаза гурахьа кийча культураш чуэцара сагота.

Техникана ремонт яра хьакъехьа деш хIама дац «Шалинский» совхоза шоллагIча отделене тракторни бригаде а. Теркал а ца еш, ремонт ярга хьежаш латт укхаза шекара свекла чуэцаш йола йиъ комбайн.

ХIанаб укхаза иштта сатийна? Хетаргахьа совхкара гуйра йишеннай нов. Шамилева. Кхыча отделенешкара ерригa техника ейтар цо кулгалдеча бригада хьалхеь шекара свекла чуэца, хIана аьлча кхыча отделенешка чуйнца дениайр свекла, бакъда, нов. Шамилева бригаде ах болх баь баьна бацар. ХIаьта соахка чу ца эцаш йиъсар дукха свекла. Совхоза зе хилар из бахьан долаш.

Цхьабакъда, соахка хинияр юха ца хилийтара деш хIама дац, культураш чуэца еза ха гаьна яце а. 300 гектар совгIа йолча майдан тIара чуэца езе укхаза шекари свекла.

ДукхагIа йолча бригадашна тоьац тракторни тележкаши шекара свекла хьахерцаеш йола агрегаташ. «Джалка» яхача совхоза шоалагIчеи кхоалагIчеи отделенешкарча кхойтта тележках бархI пайдана яц.

«ДЖАЛКА» яхача совхоза центральни усадьбе тховна бIаргаяйра мутIарах дIаоттаяь латта шекара свекла чуэцаш йола пхи комбайн. Царех цаI цIена я, вокхарна ремонт е еза хIанзчул тIехьагIа, бакъда из хьоалеш саг вац. чIоагIа тIера дIа а йоаккхаш цIенъеш хьажкIаш чуэцаш йола комбайнаш-м вIалла доархIаш а яц укхаза, цудухьа ремонт ергйолаш яц царна. «Цу комбайнашна чуйна хьажкIаш кулгашца цIенъе езаш хул, цудухьа дикагIа да юхьеннца деиз хьажкIаш кулгашца чуйнцача, — йоах совхоза ремонтни мастерски заведующе Абубакаров ЯрагIес. Из уйла хувца еза кулгалхоша.

Боахам речтабельни бaра къоаьсам лоаттабеш волча кулгалхочуна хоаш хила деза техника мелдий а цунах тоаьяр, тоаьe езар мелдий а. ХIаьта из техника сихагIа кийчъяра йоакхо еш а хила веза -из. Бакъда, цу гIулакхий уйла е кхоаьш «Джалка» совхоза директор нов. Алханов. Шекара свекла чуэцаш йола 18 комбайн я совхозе, бакъда, иел комбайнаш я боахаме хьаттача, йиъ мара яц, аьнна жоп лу директора. Иштта мара хац цунна ремонт ярьаш мелдий а.

Кулгашца чуэца лерхI совхозе шекара свекла, цо дукха лакхдирга свеклата дIахьдар. Свекла чуэцара план оттаьяц боахаме.

Совхоза кулгалхой декхарийла ба техника тоаяра а хьуъкъам чуэцара а йоаттIача тайпара теркo а йоаттаеш лерттIа кийчо е, хIана аьлча ха хьежаш.

М. АЛБОГАЧИЕВ.

ЛАЬТТА ОАХ, ДОАКЪАР IАЛАШДУ

СУНЖЕНСКИ производственни управлене «Победа» яхача колхоза къахьегамхоша хьинаре болх барна гаргадоаладу коммунистически къахьегама колхоз яха сийлен цIи яккхара ди. Гурахьа дIадийнача ялаташта дика гIулакх дарах хIара гектара тIара 24.3 центнер мукх 21.5 центнер кIаи чужа вIаштIехьдаьлар цар. Цудухьа тIеххьачашгьай колхозе пачхьалкхенга ялат доакара план. ХьагIадоагIача шера дIаде шортта фу Iалашдеш.

Шоаш ялат чу ца ийцанчехьа сихха чах аргIаш де болабелар колхозхой. ХIанзале вIашкатеха 3500 тонн ча дIаоттадаьд. Дискаш доахаш мераш етташ юхадаха ча дIаийккир.

Колхозо гурахьа дIадуьргдолча ялаташта лаьрхIа аха деза лаьтта 0000 гектар да. Дийна бусаш оахаш деш 13 агрегат я. ХIанзале 1400 гектар лаьтта аьхад механизаторша.

Дика болх бу трактористаша коммуниста Я. Надейкина, комсомольца П. Конина, кхыбараша а. ХIара сахьтах 6—7 гектар лаьтта оах цар норма 5 мара йоацача.

ИШТТА дика вIаштIехьдаьннад укхазе хьайбашта Iана замалахьа эшаш дола доакъар Iалашдеш а. АргIаш даь дIаеттаьй 600 тонн йол.

Дукха ва йоаллаш силос лаьрхIа хьажкIаш яьнха йолаьй колхоза. хIара гектара тIара 230 центнер совгIа силос йоал. ХIанзале хьекхача хьажкIий 80 гектара тIара 2000 гаргга тонн кема доакъар даьннад. Из харжашка Iочудаллад.

Силос йийтъеча укх декъа мара хIадоладаьдаш оахаш,— йоах колхоза парторга Н. Езикова, хIанз ши агрегат я силоса хьажкIаш хьокхаш. Кхыча кхаьккара хьажкIаш кхаччача кхы а ши агрегат болх бе йолалургья.

ХьажкIаш хьоаллоеш тIоаллиа къахьегаш ба комбайнераш Коробов Алексей, Хиталов Иван, тракторист Мешочкин Егор, кхыбараш а.

Сурта тIа: комбайнера И. Хиталова кулгалду агрегат.

Б. АРЧАКОВ.

тха сoбкорр

И. ПЛИЕВА сурт.

ШЕКАРА СВЕКЛА ЧУЭЦА КИЙЧЛУ

3544 гектара тIа хьалхеш шекара свекла тха производственни управлене боахамаша. Дукха къахьийгад механизатораша из культура хьувкъалра. Агротехнически дикагIча хана дIайийра шекара свекла, хIаьта шоазза культивации оасари яир дукхагIа долча кхашке. ХIанз кхоалагIа а шоай кхашке оасардаь йоалаш латт цхьайола звенош. «Горец» яхача совхоза цхьоалагIчеи «Самашкинский» совхоза кхоалагIчеи отделенешкара хIайкххача ханнехьа шекара свекла чийлкдаь а баьлар массанахьа.

ХIанз эттара лоархIамегIа доле деккар эттад шекара свекла кхееракште хьалхашка, вIалла йоа а ца еш лоацача хана чуэца еза цар из культура. ХIаьта из кхоачашдара йоаттIача тайпара кийчо е еза дерригача боахамашка.

Ерригача шекара свекла чуэцача 66 комбайнах тоаьй 30 комбайн, юкъейсаь 16 комбайн кIанз а кийча яц. Цу гIулакха сагота хила беза боахамий кулгалхой. Кийчо ярга хьежжа чу а эшаргйа, хIаьта гектара тIара дукхагIа а йоакхарьа шекара свекла. Цудухьа дикагIа хургйоача тайпара план оттае еза из культура чуэцара.

Свекла хьаахкари цIеньяри шекара заводе дIаяхыйтари балхаш вIаштIехь-тIехьа дергдолеш вIашагIтIехьадака деза. ХIаьта бола иштта вIайна тIехьбаьккхача дукхагIа пайда лургба кхашка «СК-3» яхача комбайнаша. Мел эш транспорт хилийта еза укхаза. Свекла чуэцилга иштта сихдергла комбайнашта хан-ханнахьа технически гIулакх лоаттадойн.

ХIаранена 100 гектар лаьтта тIачIоатIдаьча механизированни йиъ звеногара дIайиккхача цхьайолча звеной кхаш гектаринкашта дIахийкъад. ХIаьта хIара звено доалахьа 50-70 гектар майда я. Групповой методах чуэцаргья цар шекара свекла. Цу гIулакхо торо хулийтаргйа кхаш сихха мукъадахе а цхьан моттиге дукхагIа транспорт тIачIоатIъе а хьайоакха уллаш дукха ха ца йоакхийташ свекла дIанхьа а цул тIехьагIа чхаш яха а.

М. МАТЮШИНА,
Урус-Мартанай производственни управлене кертера агроном.

ЙОЛ КИЙЧЪЯЛЬ ЯЬИНАЙ

ХЬАЙБАШТА шортта доакъар Iалашле лаьрхIад тхо отделене болхлоша. ГIожа доакъар йийчяра бригада вIашагIъехлай оаха.

Тракторийн иштта гоорийн йол хьаьнха машинаш я бригаде. Хаьйча моттигашка шангаа хьокх баса. Пайда эш ерригача торонех.

Укхаза белгалъяьннав тракторист Д. Джаутханов Ульби, сменни нормаш 150—160 процент кхоачашъеш цо. Иштта дика болх беш ба хьанна нангалхой Хочханов, Хас-Мальман, Сулейманов Альви, Гурманов Рамзан, кхыбараш.

Механизатораши болхлошеи иштта дика къахьегарах ши эзар чам гаргга йол Iалашъянь яьинай тха отделени. 1500 тонн йол тIаьна, аргIаш даь хIеоттаьй шурий фермана гаьна доакхаш.

С. ТАЙМАСХАНОВ,
Наурски производственни управлени «Надтеречный» совхоза цхьоалагIча отделене управляющи.

Белгородски область. Борисовски производственни управлене «Заря» яхача колхозо пачхьалкхенга ялат доххара план кхоачашъяьй. Дика леладу укхаза чах аргIаш дареи гурахьа ялат дIадера лаьтта ахарeи балхаш. Лаьтта оахача къахьегаш я цхьоалагIча бригадера механизированни отряд. Цо аха деза лаьтта тIера ча дIа а даьккхе мукъедоакх, хIаьта лаьтта ахалехьа компосташи минеральни удобренеши екъ.

Сурта тIа: колхоза механизатораш гурахьа дув ялат дIадера лаьтта кийчдеча.

Т. Лисенкова сурт.

ТАСС фотохроника.

ОАХА ЯЗДАЬЧУН ЛАРАХ

Укх шера 4 июле «Сердало» газета тIа «Ахча хьана тIакарга» аьнна корта а болаш арахьяьча Г. Ланова заметка тIа дувцар Урус-Мартана производственни управлене Мичурина цIерача совхоза шофераша Магомадовгiар Сайд-Эмен, Машкаеи, кхычари шоаш бенача совгIа дукха борда бенаб аьнна путевкай листонаш тIа а ядеш, шоашта ца доагIа пачхьалкхен ахча ийдаьд, яхаш.

Урус-Мартана производственни управлене начальника заместителa А. Ибрагимова редакцега хоам баьб газета тIа цу лакхехьа бийцача шофераша шоаш ца бена барда бенаб аьнна ахча ийдар баь а да, из бахьан долаш шофераш Магомадовгiар Сайд-Эмен Шамхани балхара дIа а баьхаб, яхаш.

ТАМАШИЙНА КЕРДАДАРАШ

Автоматаца дIахьо мухь

Дукха мах бола предприятешка миллионаш изделеш хьаьнчул тIехьагIа складе йийчайна бола бIаьхе мукъ беча хена уж сейарга. Транспорта цхьан тайпа тIера вокх тайпа тIа яхьа еза поле. ли байлочун. Болхло шиий кертарча балха тIера вуьла, склпий. сахьуллаеш хул. Цу тайпара хIама хьа ца деш зехьа йоаеш йола ха йоаргйоацаш фу дергаар?

Мухь хьалхайбеш-дIахкувеш йолча машиний Еррига союзан институтa болхлоша хIанзле а хьаьнай лакхе йоакха тIехьара тIатетта автоматически адресах мухьаш кхухьаш а вахоашла вIашагIъянгаш а йола массехк конвейер. Автоматически дIа-кха зоак каьгаш (программах оттаьча заданета къежжа), тIаккха мухьах етта йола тележкаш массе тайна маршруташка гIоала йоладу.

Конвейер лела чона мухь колошнаех е цеха тхоана дехкача гIайбаех боаллаш бола, хIаьта из бахьан долаш балха аьттув бола моттиг мукъайоал. Дикм кпесташ йолча вIашарах йоаллача вожо тIехьара тIатетт конвейера тележка. Операторо кнопка тоIаш, тIаккха, хIарь изделе автоматически ши-ший адресах дIайода.

Цхьан конвейера моделага — складаш-автоматага хьежар бо тоанамаш дара йола институтa найда уллача Карачарове.

Мухь этажа лакхьа долча тхована кIал гIоала долхаш коробашка яьккхъа чонаш ла: Г аьана хьеабе шоайла вIашагIлетта ши чона пазкъаьлца шоайла вIашагIъовзаенца я ерригa этажаш. Дукхьал машинаьъа тIара хар санна да гIулакх. Тележка цхьан этажа тIара вокх этажа тIа яха езаш хилча — мухь дIа-хьа а балле, тележка Iочуйоад, хьалтIайоа е тIехьара дIакъовстаю. Операторо культе цIеаг чоIабу мухьах етта йола из тележка нагIча вокха гIоала яха еза хьакьоккхаш йолча кнопка.

Сахьта этташ тоннаш мухьаш дIа-кха кхахьа дезаш, йолча складе цхьан саго бу болх.

Конвейера лаьла вIашагIйоала цун электрически диспетчерски контора хьесайш йола управлене пульт а. Пульт — чархаш тIа я, складерча шоллагIча моттиге дIайига йиш я из.

«Москабель» яхача заводе а цу тайпара вIашагIйоала йолзеннай керда конвейер. Шийттанена меттел цига хургба кхо бIаьна кхоаьттъа мехь.

Шоай адресех силала тархеш тIа гIоргъя кхи бIаь тайпарча хьакасьергий бордюраш.

Цу тайпара склад хьайийча бIаь гаргга болкло мукъаваргва. Кхоадерга шера бIаь тхьо эзар сом.

(АПН).

Мехкдаьттах хьакъестача хIамаех

Синтетически продукташ еча Новочеркасски заводе болх бе йолалийтай углеводородех белково-витаминни концентрат йоаккхаш йола опытно-промышленни установка. Хьайбашта долча дерегIча доакъарий хьалхара тоннаш хIанзале а кийчъяьннай.

Новочеркасски химикаша кхыча Цунна дувзадена АПН корреспондентага укх тайпара къамаьл дир завода директора Машота Семена:

— Белока синтеза проблема Советски Союза Iилмахоша уйла ю духьа ха я. Хоаш да, доакъарий белок промышленно хьалойка техническ шоарех яьккха хилар. Хаьллете а, из процесс духьа мах болаш а цудухьа перспектива кIезига йолаш а а. Цудухьа Iилмахоша шоай керттера уйла тIаерзаяй углеводородашта тоахам бара. Шоаш ебийтаре углеводородех пайда эца йиш я микроорганизмай. Бакура хьалхачча лаьттай образцашка гучадаьлла кхачанна меттед углеводородаш пайда эцаш йола микроорганизмаш харца хилар.

Мехкдаьтта углеводородашна микроорганизмаш кхеелга а доакъарий белокаш-витаминни концентраташ йоахкага а хIанз Новочеркасски заводе деш да.

Новочеркасски химикаша кхыча институтой Iилмахоша цхьана еттаьй технологически схема. Лоацача хана чекхдаьнна опытно-промышленни установкаш проектировани а еттеш из вIашагIйоллалиеш. ХIанз хьайба синтетически углеводородех йоаккхаш я белкова концентрат.

Моакха бос болча омъача кхоашка хьесаде аракдацаш а концентрат. Цунак йоала протеина, хилиаза аргIоана аминокислотеш, витаминаш, гормонаш.

Тилаш оптамаш еш ба Донской мотбоахама институтa Iилмахой мехкдаьтта продуктех яьккхача белокаца тайн-тайпара хьайбаш кхабара гIулакхца. Цу опыташа хьахьоках, шортa боахамерча дерригача хьайбашта тоьаш йола белок лийта яьккхача концентрато кхоачамбоакла хулийташ хилар. Цуна дукхагIа дулх тIа а оалл продуктивность лакх а лу. Опыташта кулгалеш волча профессора Ладин Пантелейнова гучадаьлларе Iатта массазарча рационе юкъе синтетически белоки вай килограмм яхийтача деннеи бийсанеи йоаккхаш йола шура 2—3 килограмм тIаккет. Тергальеш мигарйолаш шонапарчашта, кхена, доахкеннс, кхыча хьайбашта белоки концентрат йиллача дулх тIаккетиаш хилар хьакъехьаре данне я институтa доклашта юкъе.

ДIахо оборудоване теннаш бола юкъера йоарапера технологически режиниш кийчъеши я завода коллектив. Царех хургья синтетически белокаш йоаккхийча предприятешта проектировани тIаш хьалъяраш йола лара.

(АПН).

ТАМАШИЙНА КЕРДАДАРАШ

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

Н.С. Хрущева Фрунзе дaьча къамаьлах доазол дехьа яздераш

ПРАГА. Доккхийча аланаша керте дaьча йоазове лаьттан тIа чIоаггIа машар Iалашбар духьа лоаттабеча къовсаме хьегаш дола хьа лаьтIдалийта йиш яц дунен халкъашта яха дешаш белгал а доахаш, «Руде право» яхача газето маьрра кепа техай Фрунзе хиннача торжественни заседане Н. С. Хрущева даьча къамаьла изложени.

Советски правительствана керте латтачо агрессивни низашта дIахайтад, йоах «Руде право» яхача газето, Кипра чурча гIулакхашта юкъе гIертарах а, къовсаме доле дешаш маьрша бахача нaха бомбаши герзи чудеттара наьхъаца къовстаде гIертарах а дикадар дарг ца хилар.

Газето белгалдоаккх, Советски Союзо событеш кхерамца дегIа ца ахийтара ший низ кхоачар деш хилар, араьарча политикера ший дерригa низаш цo чIоагIа машар оттабара, герз дIададаккхара, паччахьалкхенаш машаре яхара тIадерзадеш хилар.

ВАРШАВА. «ВIашагIкхийтта Штаташ — империализма жандарм», «Киприна духьаларча империалистически тибшача балха наькъаш Вашингтонен Лондонен долх» — керте даьча цу тайпарча йоазошта кIал польски газеташа хьалкарча оагIош тIа кепа тох Н. С. Хрущева Фрунзе даьча къамаьла маьрра йола изложени.

Советски правительствана керте даттачо агрессивни низашта дIахайтад, йоах газетана, Кипра чурча гIулакхашта юкъе гIертарах а къовсам тIа доле дешаш маьрша бахача нaха бомбаши герзи чудеттара наькъаца, агрессивни тIема наькъаца къовстаде гIертарах а дикадар дарг ца хилар.

СОФИЯ. «Работническо дело», «Народна младеж» яхача болгарски газеташа доккхийча аланашца «Кипрски халкъа низ бола гадоаккхар», «СССР даькъе йоаваш исаргъаьц шийкъулбехьарча доазонашта юкхе герзацара дов гIаттарах болча кхераме» аьнна керте даьча йоазошта кIал кепа техад Н. С. Хрущева Фрунзе даь къамаьла.

Шийинтернациональни декхара тешаме а къулбехьарча ший доазонийи цу районерча ший доттагIийи цхьоагIонхойи доазонийи кхерамзлен йоахкхо ею а йолча СССР-о Киприна духьалара агрессидукха езаш барашта цIенхаштта дIахайтад, нагахьа санна гIайренна герзаца чугIорте ме юстара латтарг ца хилар белгал а деьнха, яхаш язду «Народна младеж» яхача газето, ма, Н. С. Хрущева дaь къамаьла ше доашхаш.

Дунен общественность дог тийша я, язду дIахо газето, Советски мехка низ болча новкъостаца Кипра халкъо шийнийскон къовсаме котало йоаккхаргхиларах.

БЕЛГРАД. «Борба» «Политика» яхача белградски газеташа дикагIа бIаргагургйоаччa мотигашка кепа тох Фрунзе хиннача торжественни заседане Н. С. Хрущева даьча къамаьла изложени. «Политика» яхача газето керте латта йоазув оттадаьд «цхьа таIазар доацаш Киприна бомбаш чуетта йиш яц турецки бомбардировщикаша» яха Советски правительствана керте латтачуя дешаш. Н. С. Хрущева дIахайтад агрессивни низашка, йоах газето, Кипра чурча гIулакхашта юкъе гIертарах а къовсам тIа дола дешаш гIайренна бомбаши топаши чуеттарца къовстаде гIертарах а дикадар хург ца хилар. Керте даь «Кипра суверенитети киприотий бокъонаши лархIа еза Турце» аьнна йоазув а долаш кепа техай «Борба» тIа Н. С. Хрущева къамаьла изложени.

ЛОНДОН. Дерригача английски газеташа шоай керттера уйла тIайохийт Фрунзе ше къамаьл деш Советски правительствана керте даттача Н. С. Хрущева аьча заявленена. Цар хьалхарча оагIош тIа белгалйоах из заявлени доккхийча аланашца керте даь укх тайпара йоазош а долаш: «Хрущева йоах: Кипр йита» («Дейли мейл»), «Киприна духьалара империалистически тийша болх — МалхбузенгадIахойт Хрущева» («Гардиан»), «БIунаш арадахара тIахьехам бу Англега» («Дейли телеграф»).

«Кипрера дIадовла — йоах Англега Хрущева» яхача керте даьча йоазонна кIал «Дейли миррор» яхача дуккхача тиражах арадувлача газето язду: «Советски премьера Никита Хрущева Кипр бахьан доаш тIом хьар кхерам хилар цIаькка а хьахайтад, цо дIадийхар Англе ший бIунаш Кипрера арадоахилга». Советски премьера Турцега дIахайтар, — йоах дIахо «Дейли мейла», — цо гIайренн суверенитети Кипре бахача наьха бокъонаши лархIа езаш хилар.

Цхьа таIазар доацаш дусаргдац Кипрах латар

НИКОЗИЯ. Греций меттала арадувлача дерригача кипрски газеташа кепа теха араяьхай шийдаьхен лоIами паргIатон бахьан долаш лоаттабеча къовсаме кипрски халкъа новкъостал де а из хьаллаца а кийча хиларах Советски правительственен советски халкъан баркал оалаши цар сий деши хилар хьахьоkхаш йола статьяш. «Неи кери», яхача газето керте даьча «Советски Союз вайгахьа я» яхача йоазонна кIал язду: «Президента Макариоса даьча дехара жоп луш йолча Советски правительства заявлене кипрски халкъа дог ураоттаду империалистий бIехача уйлаштен планаштен духьала кхы а хьаддагIа къовсам лоаттабара.

«Оаха баркал оал сийлахьйоаккхача а низ болча а Советски Союза Киприна новкъостал де из кийча хиларах», — язду «Синагермос» яхача цхьаькха газето.

Кипрерча советски посольства цIерах телеграммаши письмоши ух Советски Союзо Кипра Республике хьаллацарах баркал оалача общественни организацешкарен къаьст-къаьстача нахагарен.

БЕРЛИН. Кхыча мехкий интервенцех шийпаргIатон лоIами лорабеча Киприна новкъостал дергда аьнна Советски правительства яь наналени геттара раьза хинна тIайийцай Германски Демократически Республике.

Советски правительства заявлени, аьлар машара тIехьа латтарий немецки Совета генеральни секретара заместителя Рихард Цеишера ТАСС-а корреспондентаца ше къамаьл деш, бокъа лоархIам болаш я Киприна дов машарца къоастедара. Цо хьаькъал чу бовлабертба империалистически агрессораш, хIана аьлча хIанз нагна хов, Кипра Республиках летар цхьа таIазар доацаш дусаргда цар.

— ГДР къахьегамхоша ийкка лоархI агрессийни низаш Кипра чурча гIулакхашта юкъегIийртача мегаргдоацилга дIахайташ Советски правительства тIагIертта баь а дика кхетабеш бола а хоам, — аьлар паргIата немецки профсоюзаш вIашагIкхетара Центральни правлене президиума члена Вольфганга Бейрейтера. Лаьттан тIа машар Iалашбира гIулакхa мах баь варгвоацаш боккха лоархIам болаш я Советски правительства заявлени.

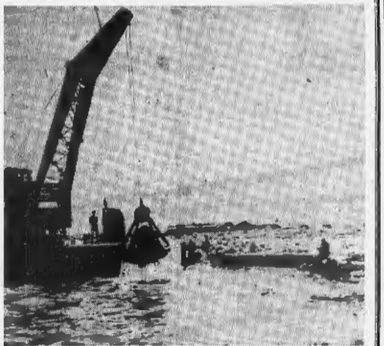

8 шу хьалха Суэций канала национализаци яьчул тIехьагIа Малхбузерча дукхача «специалисташа» йоахар египетски администрацева канал лелалургдац. Масала, французски экономиста Андре Зигфрида «Суэц — Панама» яхача ший книжка тIа яздора: «Канал леладелга чIоагIа чоалхане гIулакх да, египтянаш цу гIулакха мел чIоагIа кийчбенна хиларах канало дерттIа болх бергболаш из леладелга Iалашдулургдац царна 50 шу хьалхе».

Цхьабакъда, колонизатораша дийцараш бакъдилаьшар. Египетски администраце канала чу кемаш делийта чекха вIаштIехьдиккхарал совгIа, кемаш делара хьалаш тоадеш дола дукха гIулакхаш а дир. Боккха лоархIам болаш хилар цу даькъе Советски Союзо даь новкъостал а.

8 шера ОАР-а правительства канала навигационни режим тоадеш деча балхаша 200 миллион доллар дIадахийтар, вешта аьлча хьалха хиннача администраце канало беча балхага 87 шера дIадахийтачул 4,5-зза дуккхагIа. Канал 3 фут кIоарг а даьд, дикка шер а даьд, из бахьан долаш канало кемаш дуккхагIа чакх а дуьйт, 21 сахьат хьалхагIа ийшача метта 14 сахьат чухь а оаш хIанз уж чакхдувлара.

Порт-Саидера Порт - Фуадера хьалъаьй кемаш деш йола верфаш а кемаш тоаду мастерскеш а, цига хьаду керда кемаш, Суэцки канало гIолла чакхдовлача кемашта ремонт ю. Дуккхьал дIадахача шера Порт-Саиде ремонт йир 80 кемана.

Канал тоадеш ергадаккхара балкаш дIахо деш да. Укх таргарча аха шера хIанз 36 фут мара кIоарга йоаца канала фарватер 41 фут кIоаргье я шинна оагIорахь кемаш ухаргдолаш канал шорбе а лерхI. ХIанз укх сахьата 163 миль дIаьха долча канала 21 миль шинна а оагIорахьа кемаш ийш йолаш шера да канал.

□ □

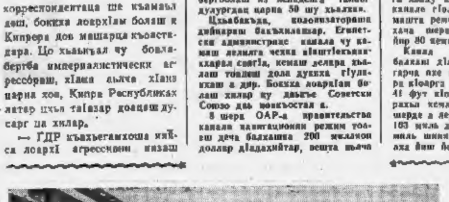

Укх тIехьарча дыъ шера паччахьалкхен фондай чотах 161800 квартира хьахъяьй Румынски Халкъа Республике. Цу хана чухь юрташка бахача наха шоай средствех 384 эзар квартира хьалъяьй.

Сурта тIа: Бухарестера Мяхан Браву цIерахча уляца тIара керда хьалдаь нах чубаха цIенош.

Агерпресс— АПН-а сурт.

□ □

Сентябре 100 шу дуз К. Марксен Ф. Энгельсен инициативах вIаштIехьъаьнкха революционни пролетариата вихалий дунен халкъаштa юкъера хьалхара кхетаче хиннача дийнахьа дена.

Из исторически хе белгалйоаккхаш Ленинградерча Монетни дворо арахецаш я юбилейни медаль.

Сурта тIа: медала хьалхашкарен тIехьашкарен оагIош.

ТАСС фотохроника.

ИСКУССТВОВЕДЕНЕ КАНДИДАТ

ХIАНЗ Нохч-ГIалгIайчен шийва искусствоведене кандидат. Из ва Николай Шабанович Шабаньянц. Массехк шу да цо бIаь шу хьалха веннача, нохчех ваьннача воккхача художника Петр Захаровича Захарова вахари творчески някъи тохка.

...Ахканара дIайха ди. ТIеэг аьнна хьалйизай СССР художествай Академе зал. Укхаза гулбенна Iилма совета членаш, мехка бовза Iалмахой Б. В. Иогансон (председатель), М. Г. Манизер, П. М. Сысоев, М. В. Алпатов, кхыбараш. Мехкахочоа довца бакхка венав вовзаш вола нохчий писатель Ошаев Халит, Москве а кхычахьа а деша багIа нохчийи гIалгIайи кагий нах, мехкрий. Шабаньянца шевар раьза а волаш искусствоведене кандидата цIи лу.

«Ма чIоагIа доагаш дог да, ма чIоагIа хьинар долаш вегI йа цу Мцыре дар»I яха В. Г. Белинске М. Ю. Лермонтова «Мцыри» яха цIи йолча поэма турпалах аьнна дешаш дага дохал.

Тохкамаш хаьча Iилмахоша белгалдоаккхачох Лермонтова шийи «Мцыри» яхача поэма тIа вувца турпал Петр Захарович Захаров хила веза.

Кавказе тIемаш долча хана Дадай-Юрта чIоагIа тIом хиниечул тIехьагIа эрсий эпсараша вихьача нохчий кIаьнках Захаров Петрах тIехьагIа мехке воваа художник хул. Цо портреташ даьнах дуккхьал Россе байза ца Iеш, кхыча мехкашка а бовзаш хинаб. Цо даьд сийлахь-воккхача эрсий поэта М. Ю. Лермонтова, Московски университета профессора Т. Н. Грановске, художествай Петербургски Академе президента М. Лейхтенберске, А. С. Пушкинен М. Ю. Лермонтовен шоай произведенеш тIа юкъачa хозала цIи хезарв А. В. Алябевай, кхычар портреташ.

«Сол тIехьагIа эггара дикагIа вола портретист ва из» аьнна цох эрсий сийлахь-воккхача художника К. П. Брюллова. Ферта а кхуллаш, дарзала кий а туллаш, бе топ а йовлаш цо даьча шийи портретаца вайна гу бокъонна вола ловзаро, цун цIенхаштта хьежача Iаьржача бIаргаши ходолийт из саг кIоаргга уйлаш еш хилар. Портрета кIал яздаь латт «Нохчех воле Захаров» яхе дешаш.

Нохчех воле художник яхача дешанна чу вовза а тохка а йола уйла чуйоссайяр Грознерча архитекторе Н. Ш. Шабаньянца.

Мехка тайп-тайпарча городашкара даькхе дукха письмош дахе Шабаньянца истола тIа. Ма дукха справкаш, ма дукха письмош да уж.

Захаровх йола Шабаньянца хьалхара заметкаш арайолар республикански газеташ тIа эггара хьалхе 1938 шера. Цу хана дена нах хьеж Шабаньянца Захаровх керда фу оал.

ХIана боккха тохкаме никъ баь ваьнна Шабаньяни, дIаналаца цо йовзаш хинна Захарова вахара оагIонаш гучаьхай цо.

1966 шера 150 шу доал Захаров вaь. Из ха тIакхачалехь Шабаньянца кхы а шоай мехкахочох доле кердадараш гучадехарга хьежаргла вай.

С. ЛОРСАНУКАЕВ.

ЛАЬТТАН КIАЛХАРЧА РУЗКЪАН ДАЙ

УКХ шерралца МагIалбика промышлени предприятешта юкъе тIехьаюсачарех цаI лоархIаш яр № 1 йола кIоарга бурув детта контора. Цхьанна а бетта кхоачашъяцар цо паччахьалкхен план. Цхьанногара бокханга а доалаш дувца доладир контора коллектива юкъе цу хьакъехьара къамаьл. Массане соцам бир шоай коллектив тIехьарчарца ца хилийтара, низ совбаьнкха къахьега.

Шоаш деша доаш массаза санна чIоагIа а долаш хьабоагIа лаьттан кIалхарча рузкъан бокъонца бола дай — бурув детгархой.

Ер керда шу хьахлича деиз цхьаккха бутт дIабахийтабац план кхоачаш тIехкхоачаши ца еш. Доккха цIей санна даьдир коллективо хьалхара ах шу толамца чаккхдаьккха ди. Бурув тохара паччахьалкхен ах шера план кхоачашйир 114 процент. Цхьа метр бурув тохарга дIабода мах 13 соми, 75 кепаги лохбир. 6 процент совгIа лаккъелар къахьегама освраьде а.

Уж дерригa гIулакхаш дар бахьан долаш 157 эзар сом ахча кходир.

Паччахьалкхен план кхоачашъеча толамаш дахарахе 1964-ча хьалхарча ах шера хьалхашка лаьтта социалистически декхараш сийлене кхоачашдарахе «Малгобекнефта» НПУ № 1 йолча кIоарга бурув тохара — тохкама контора коллектива аьар КПСС горкомен къахьегамхой депутатий городской Совета исполкомен кара дIа хьара луш йола ЦIе байракх. Цул совгIа, городерча Сийлен доска тIа а яьккхар из.

110,4 процент кхоачашъяьй бурув детгараша 7 бетта план я. Бакъда, цу тайпара толам ши-шегIа баьннабац. Цхьа-дале, из баьнкхаб хьинаре къахьегарца, кIаьта шоагIа-дале, шоашта хьалхашка латтача декхарех дика кхетар а кхетам шоай баддах дог лозаш бола башха-дика гоязничаш, социалистически ихьа сийг доаттабеховш бола нах бурув тохача коллективна юкъе лелара. Цара ба № 824 буровой тIа балха бола мастер Атаршиков Иван Алексеевич, бурильщик Аушев Махьмад, цун новкъостий бурильщик Воронин Константин, бурильщика гIоньча Прихольно Иван, кхыбараш а. Белгалдаккха доеш да, шоай сменах йоагIa балха заданеш 190—200 процент царех хIаране кхоачашъеш хилар. Бурув тохара ах шера план 191 процент кхоачашъярах мастера Атаршикова кулгалдеш йола бурув тоха бригада МагIалбика городерча Сийлен доска тIа яьккхай. 7 бетта план а тIехкхоачашъяьй цо.

Беттагара беттага шийн толамаш лаккхдеш хьайоагIа мастера Сальникова А. Я. кулгалдеш йола коммунистически къахьегама еза цIи лелаю бригада а. 7 бетта план 160 процент совгIа кхоачашъяьй цо.

Шоаш ца кхобеш хьинаре къахьегаш ба вышкомонтажникаш а. Шоашта хьалхашка латтача декхаращца дика лоархIабу вышкомонтажникаш З. Хашгиреев, В. Даровенко, кхыбараш.

Мехкдаьтта гаваш карарзаеча дика толамаш даьхад «Малгобекнефта» НПУ № 2 йолча кIоарга бурув детгача контора коллективо а. Бурув тохара ах шера план 112,4 процент кхоачашъяьй. Бурув тохарга дIабода мах лох а беш, 17 процент совгIа лаккхъяьй къахьегама освраьде.

Массавед хьалха йоагIа мастера Майстренко А. Л. кулгалду бригада. Бурув тохара 7 бетта план 122 процент кхоачашъяьй цо.

Але деза, кIоарга бурув тохара цу шинча а конторе болх беш экономически советаш хилар.

№ 2 йолча кIоарга бурув деттача контора партийни организаце боккха терхам тIабохийт экономически балха. Коммунисташи производства хьалха латтараши юкъе а озаш чIоагIдаьд экономически советий мугIараш.

ДIабахача 7 бетта хиннача заседанешца экономически советаша дийнад бурув тохарга дIабода мах лохбара дола дешаш. Цул совгIа, цу гIулакха хетаьд 3 экономически конференци хьаьд, цеций участковерча начальникаша, буровой мастераша, производстве хьалха латтараша даькъе а довлаш.

Конторе хIара бетта арахецаш дола экономически бюллетенеш кхоеч массайолчa буровой бригадашка.

Буровой бригадай коллективаша шоай собранешка дувц даьха толамаш, дIахо болх товбара, бурув тохача эша химически реагенташ, кхыйола материалаш кхом а беш дIаахийтара дола наькъаш лех.

Уж дерригa гIулакхаш дар бахьан долаш дика тIехьале хиннай.

Масала, вагехь санна 1963-гIа шу 964 эзар сом ва а долаш чакхдаьннадале, хIаьта 1964-ча шера хьалхарча ах шера 187 эзар сом экономи е низ кхаьчоб коллектива. Цхьа метр бурув тохарга дIабода мах иттьара лаьрхIача 13 сом 35 кепаги чухнахьа баьккхий, бетте аьлча пайдал совгIа кхадаьд 16 эзар сом ахча.

Экономически советай балха боккха тоаш ю № 2 йолча кIоарга бурув тохара контора а. Бурув тохарга дIабода мах лохбара хетаяь 4 конференци хиннай дига укх шера. Март бетта деш хьа цу контора массе буровой бригадашка хIара дийна бола балха учет лелаю. Бурув тохарга дIабода мах лохбара тIехьа лоаттабеча къовсаме дика гIулакх да из. Хьалха санна а доаццаш, хIанз укх карарча хана чIоагIа кхом бу буровой мастераша бурув тохара эшача материала. Ерригача материала дерттIа учет лелаяр бахьан долаш, цхьа метр бурув тохарга мел материал дIаэхкий хе йиш хул буровой мастерий.

ХIара ден-бус дIаухийтача материалий учет еш лаьрхха журналаш да бригадашка. Цу гIулакхо тоао хулийт производства экономика кIоаргагIа йоаша.

Шоашта карагIаийннача гIулакхех кхоачам а ца беш, сахаргIеш, кIоаргагIеш, дарегIеш бурув тохарна керда толамаш а даьхе Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцеие 47 шу дузача деношта наькъа баха дерхI лаьттан кIалхарча рузкъан даьша.

М.-С. ЧАХКИЕВ.
Р. МАЛЬСАГОВ.

НАЬХА КХЕТАМ ЛАКХБЕШ

Шийн низ кIо ца беш къахьег тха библиотека коллективо бахача наха кхетам а культура а лакхъяра тIехь. Бакъда духхьала тхоай низах бIубенна тхо Iийта, мел чIоагIа тхо тохадалярех дега лоIам хиланд хIана карагIдаьлярий-теш тхона?! Из дика кхета а деш, коллективо ший балха тIехь оагIув беха общественностаца.

Библиотеке болх беш я кагархой общежите воспитатель Музаров керте латта общественни совет. Цо доккха новкъостал ду библиотеко дешарий конференцеш еча, книжкаш довржадеча, дешарий состав шерьеча.

Бахача наха книжкаш дIадоазийтара балха тIехь кIеннига новкъостал дац библиотекана дешархоша а. Масала, № 37 йолча школа 9 классе деша мгIача Ермачкова Ларисас дукха книжкаш доазийтад нaха. Хала метта уллача Гладкайна деша книжкаш кхихьад цо.

ХIанз тха библиотеке да 29 эзар книжка. 3 эзар совгIа саг ва книжкаш дешаш. Дентара ди массаза долл дукхагIа хул книжкаш а уж дешаш бола нах а. Уж дерригa книжкаш шоай чулбацамга хьежжа нийсдаь дIаоттадаьд, дешарашта харжа атта хургдолаш.

Верашта лаьрхIа цар хаьнга а образованеч а хьежжа къовстаь книжкай тархеш я. Укхаза да Ленинах дола берий дувцараш, фаьлгаш, наькъахоех дола дувцараш, кхыдараш. № 45 йолча школа дешархошта Федорова Таниний Кочурина Лидайнен дукха деза баьччах Ильичах дола дувцараш, хIаьта Ермолов Алешийна — наькъахоех дараш.

Библиотека книжкаш ийсдеча а берашта книжкаш деладолийтача а доккха гIо ду школьникаша Шерипдова, Исаева, Солтышкина, кхычар.

Оаха къаьстта тархий лоаттаю моттигерча авторий книжкашта, нохчийн гIалгIайн меттала долча литературана лархIа.

Тхогара кехт - кеста нохчийн гIалгIайн меттала книжкаш кхухь къоначa болхлоша ГайсумоВ Вахас, Гадаборшев Дауда, кхычар.

Тха библиотеке дахмах болаш я КПСС ЦК декабрьски февральски Пленумий решенешта хетаяь «Йоккхача химена — шерра никъ», «Интенсификаци — керттера лостам» яха а кхыйола а книжкай выставкаш, «Бакъхара дин» яха уголок, «Хьа моральни кодекс», «Керда книжкаш» яха витринаш.

Бахача наьха кхетам лакхбара тайп-тайпарча формех пайда а эцаш, болх беш я тха библиотека барт тайна коллектив.

Е. АВДЕЕВА,
Грозне Катаяма цIерахча посёлка № 3 йолча библиотека библиотекарь.

КЕПИГ СОВДОАХАРАШ

Берригa кхоачам болаш я город Грознера рынок. Тайп-тайпара баьца даараш а сом а эца йиш я укхаза къахьегамхой. Городе баха дукхагIа бола нах цига болх баьца дааран а сом а эца.

Цхьабакъда, дукха моттигаш я вай городе тоекашта юхе, улицашка базаргаш еча кепиг совдоахараш баьца даараш, сом бохкаш. ТамашийIa хIама да: Ленина улицагIа «Родина» яхача кинотеатра юхе, Октябрьски района хIара тика юхе йолаш я кепиг совдоахараша «болх беш» йола базаргаш. ХIара денна дукхагIа хул уж базаргаш. Цхьабакъда, царца мела къовсам лоаттабу городерча милице а санэпидстанце болхлоша а. Город тумендцашка, кепиг совдоахараш, на бIех ца а ейташ, царца лара къовсам лоаттабе беза лараша, участкашка балхаш деча милице болхлоша.

И. ЛЮЛЯКИН.

ДЕПО ВЕТЕРАНАШ

Шоазтта итт шу гаргга хе а Грознеиски локомотивни депо керттерча механика РСФСР заслуженни рационализатора Маслов Петра, теплотехника инженера Федотов Гаврила, слесаря Яковлев Бориса цига болх бу. Доьхенна дукха пайда баьб цар цу шерашка. Даим балха тIа хьалха латташ хьабоагIа уж. Укх депошка депо начальника ю. Костенкос цар массане а кхоьтъа шу дизара ди дeв а доаш дийна совгIаташ делар кхайна а.

Г. АНОХОВ.

Редактор М. К. Льянов.

ЛадувгIа

РАДИО: 6.30 — Юрта бахама болхлошта передача (гIалгIай меттала); 6.45 — Ашараш; 7.10 — Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор; 7.20 — Хоамаши передачай программей; 8.15 — «Сердалос газета оагIонаш тIара; 8.25 — Концерт; 8.45 — «Къона тIехье» яха передача (эрсий меттала); 16.00 — Передачай программа; 16.05 — Музыкальни календарь. Август бутт (эрсий меттала); 16.30 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала); 16.45 — «Социализми наьха вахар хьал-торонь» яха беседа (гIалгIай меттала); 17.00 — «Кхалсагаца дола дийна гIулакх» яха беседа (эрсий меттала); 17.15 — «Къонал» яха передача (эрсий меттала); 17.30 — Керда хоамаш (эрсий меттала); 17.45 — «Халкъа вьехархочох йолча Ленински йовихох дерда гIулакх» яха беседа (нохчий меттала); 18.20— Керда хоамаш (нохчий меттала); 18.35 — Кавказа халкъий иллеши ашараши.

Хьажа

ТЕЛЕВИДЕНИ: 18.00 — Передачай программа; 18.20 — Телевизионни кердадараш (гIалгIай меттала); 18.35 — «Диллa хургвола цун йола вaь яха киноочерк; 18.55 — «Юрта нахи. Маний сериалов» (нохчий меттала); 19.15 — «Верната торонаш» яха бенъдолеоа тIера хьокйа фильм; 19.35 — «Сенах латт сигале» яха беседа; 19.50 — Передачай программа; 19.55 — «МугIарара истори» яха художественни фильм; 21.20 — «Салам, Вахора» яха киноишъбара телевизионни клуб.

Город Грозне, [illegible] улицагIа, № 53, [illegible] Акчурин Диганша Диниславовича город Грозне, Загржоки участке, Почтови улицагIа, № 22 йолча цIагIа еха Акчурина Надежда Ивановна ше йитарах дола дош суде деннад.

Дош дувцаргда Старопромысловски района халкъа суде.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, ЦIеча фронтовикий улица, 15. Телефонаш: редактора зам.—2-67-61; белхтокхама секретара—2-48-40; партийни дахарел, промышленни, юртбахамел, письмоши отделий—2-25-72.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: зам. редактора — 2-67-61; ответственного секретаря — 2-48-40; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного и писем — 2-25-72.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революции проспект.

Типография из-ва «Грозненский рабочий». Проспект Революции.

СФ05201. Заказ № 4617.